

OPINNÄYTETYÖ
KAISU PISTEMAA 2012

**YLIVIESKAN HUHMARIN LIIKUNTAKES-
KUKSEN KILPAILU- JA KUNTOREITTIIEN
KEHITTÄMINEN**

Rovaniemen
ammattikorkeakoulu
University of Applied Sciences
LUC

MAANMITTAUSTEKNIIKAN KOULUTUSOHJELMA

ROVANIEMEN AMMATTIKORKEAKOULU

TEKNIIKAN JA LIIKENTEEN ALA

Maanmittaustekniikan koulutusohjelma

Opinnäytetyö

**YLIVIESKAN HUHMARIN LIIKUNTAKESKUKSEN KIL-
PAILU- JA KUNTOREITTIE
KEHITTÄMINEN**

Kaisu Pistemaa

2012

Ylivieskan kaupunki

Aune Rummukainen

Hyväksytty _____ 2012 _____

Tekijä	Kaisu Pistemaa	Vuosi	2012
Toimeksiantaja Työn nimi	Ylivieskan kaupunki Ylivieskan Huhmarin liikuntakeskuksen kilpailu- ja kun- toreittien kehittäminen		
Sivu- ja liitemäärä	41 + 8		

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, vastaavatko Huhmarin liikuntakeskuksen maastohiihto- ja maastajuoksureitit kansainvälisiä ohjeita. Kansainvälisten ohjeiden noudattaminen on edellytyksenä kansainvälisen tason kilpailujen pitämiseksi. Lisäksi tehtävänä oli selvittää, miten liikuntakeskusta voidaan kehittää kokonaisuutena kaikkia käyttäjiä huomioiden. Opinnäytetyön toimeksiantaja on Ylivieskan kaupunki.

Selvittääkseen mitä ohjeita kansainvälisille kilpailureiteille on, tutkittiin Suomen Hiihtoliiton ja Suomen Urheiluliiton kotisivuilla olevia suomenkielisiä ohjeita. Haastateltiin myös kisajärjestelyn asiantuntijoita siitä, millaisia SM-tasoisien kilpailureittien pitäisi olla. Tehtiin mittauksia liikuntakeskuksen vanhojen ja uusien reittien yksittäisten nousujen korkeuseroista satelliittipaikannuslaitteella sekä suoritettiin maastokatselmuksia reittien kunnosta. Lisäksi selvitettiin, mihin nykyisten reittien käyttöoikeudet perustuvat.

Tutkimustulokset osoittavat, että Huhmarin kilpailureittejä kannattaa kehittää ja suunnitella uusia reittejä maastohiihto- ja maastajuoksukilpailuja varten, jotta ne olisivat kansainvälisen tason mukaisia. Suurin osa uusista kehitettävistä reiteistä sijaitsee kaupungin omistamalla kiinteistöillä. Reittejä varten täytyy myös perustaa uusia käyttöoikeuksia. Kuntoilijoita varten kannattaa rakentaa uusia reittejä ja joitakin rakennelmia liikunta-alueen kiinnostavuuden lisäämiseksi.

Avainsanat kilpailureitti, kansainvälinen, kehittäminen, kiinteistö, käyttöoikeus, Huhmarin liikuntakeskus

Author	Kaisu Pistemaa	Year	2012
Commissioned by	Town of Ylivieska		
Subject of thesis	Development of Competitive Sports and Fitness Trails at the Huhmar Sports Centre in Ylivieska		
Number of pages	41 + 8		

The objective of this thesis was to find out if cross-country sport courses and cross-country running courses correspond to the international standard in the Huhmar sports centre in Ylivieska. Following the international standards is the requirement for arranging international level competitions. In addition this thesis aimed at solving how the sports centre can be developed as a whole considering all the users. The thesis was commissioned by the town of Ylivieska.

To figure out the rules of the international competitive sports trail the Finnish language guidelines on the websites of the Finnish Ski Association and the Finnish Sport Federation were studied. The experts of the race organizers were interviewed about what the SM level competitive sports trail should be like. Measurements were done of height differences of single climbs in the old and new competitive sports trail with a satellite positioning device. It was also checked out what is the condition of the old trails is. In addition the current access rights were studied to find out what they are based on.

The study results give evidence that to achieve the international standard level the competitive sports trail should be improved at the Huhmar sports centre and new routes for the cross-country sport and cross-country running completion courses should be designed. Most of the routes, which require development are owned by the town. There is also need to set up new access rights for the routes. To increase the attractiveness of the region new routes and structures for to trainers should be built.

Key words   sports trail, international, development
real estate, access right, Huhmar sports centre

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	2
2 YLIVIESKA	4
3 HUHMARIN HISTORIA	6
3.1 HUHMARIN LIIKUNTAKESKUKSEN MAANHANKINTA JA TIEOIKEUDET	6
4 KÄYTTÖOIKEUDET	11
4.1 VIRKISTYKSEEN JA REITTEIHIN PERUSTUVAT KÄYTTÖOIKEUDET	11
4.1 HUHMARIN LIIKUNTAKESKUKSEN REITTIEEN KÄYTTÖOIKEUDET	13
5 LAATUKRITEERIT HIIHTO- JA MAASTOREITTIEEN VAATIVUUDELE	15
5.1 YLEISTÄ.....	15
5.2 KANSAINVÄLISEN HIIHTOLIITON SÄÄNNÖT MAASTOHIIHDON KILPAILUREITEISTÄ..	15
5.2.1 <i>Kilpailumatkat ja ratojen pituudet.....</i>	<i>15</i>
5.2.2 <i>Kilpailuradan vaativuus .....</i>	<i>16</i>
5.2.3 <i>Homologointiin liitettävät asiakirjat.....</i>	<i>19</i>
5.3 KANSAINVÄLISEN YLEISURHEILULIITON SÄÄNNÖT MAASTOJUOKSUN KILPAILUREITEISTÄ.....	20
5.3.1 <i>Kilpailumatkat ja ratojen pituudet ja leveydet.....</i>	<i>20</i>
5.3.2 <i>Kilpailuradan vaativuus .....</i>	<i>21</i>
6 HUHMARIN KILPAILUREITIT	23
6.1 NYKYISTEN LATUREITTIEEN SOPIVUUS MAASTOHIIHTOKISOEIHIN	23
6.2 NYKYISTEN LATUREITTIEEN SOPIVUUS MAASTOJUOKSUKISOEIHIN	25
7 HUHMARIN KEHITETTÄVÄT REITIT JA ALUEET	27
7.1 KILPAILUREITTIEEN PARANNETTAVAT OSA-ALUEET	27
7.2 UUDET KILPAILUREITTIVAIHTOEHDOT	29
7.2 HIIHTO- JA MAASTOJUOKSUREITTIEEN KUNNOSTUS JA TURVALLISUUS	32
7.3 MUUT KEHITETTÄVÄT ALUEET	33
8 POHDINTA	35
8.1 TUTKIMUSTULOSTEN MERKITYS JA KÄYTETTÄVYYS	35
8.2 MUUT KEHITTÄMISKOHTEET HUHMARISSA.....	38
LÄHTEET.....	40
LIITTEET.....	43

LYHENTEET

A	päänousut
B	lyhyet nousut
C	lyhyet jyrkät nousut
ETRS89	European Terrestrial Reference System, yleiseurooppalainen koordinaattijärjestelmä
FIS	International Ski Federation, kansainvälinen hiihtoliitto
GPS	Global Positioning System, satelliittipaikannusjärjestelmä
HD	Height Difference, korkeusero
IAAF	International Association of Athletics Federations, kansainvälinen yleisurheiluliitto
JAKO	Maanmittauslaitoksen kiinteistötietojärjestelmäsovellus
MC	Maximum Climb, suurin nousu
PHD	Partial Height Difference, nousun alimman ja ylimmän kohdan korkeusero
SHL	Suomen Hiihtoliitto
SM	Suomen Mestaruus
SUL	Suomen Urheiluliitto
TC	Total Climb, nousujen yhteismäärä
TD	tekninen asiantuntija/tuomarineuvoston puheenjohtaja
Qty	nousujen määrä
ELY	Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

1 JOHDANTO

Kilpailu- ja kuntoreittien ominaisuuksien vaatimukset muuttuvat eri aikakausina. Siksi onkin tärkeää kehittää liikuntakeskusten reittejä säännöllisesti. Suomen Hiihtoliitto (SHL) ja Suomen Urheiluliitto (SUL) antavat ohjeet, millaisilla reiteillä SM-tasoiset kilpailut pitäisi järjestää. SM-kilpailut pyritään järjestämään kansainvälisten ohjeiden mukaisilla reiteillä, jotta kilpailujen tulokset olisivat verrattavissa muiden maiden kilpailujen tuloksiin. SM-tasoisten kilpailujen saaminen on urheiluseuroille tärkeää, varsinkin jos kilpailut järjestävässä urheiluseurassa on kansainvälisellä tasolla kilpailevia urheilijoita. Kun kilpailuja anotaan, viralliset reitintarkastajat käyvät tarkastamassa kilpailureitit ennen niiden hyväksymistä kilpailuun. Huhmarin kilpailureiteillä on pidetty useita SM-tasoisia kilpailuja.

Maastohiihdon ja maastajuoksun kilpailut järjestetään liikuntakeskusten kuntoreiteillä. Näistä valitaan kuhunkin kilpailuun sopivat reitit, jotka merkitään nauhalla kilpailun ajaksi. Liikuntakeskusten kuntoilureitit eivät välttämättä täytä kansainvälisiä ohjeita, jolloin rakennetaan myös vaativampia reittejä.

Reitit eivät välttämättä sijaitse reitinhaltijan omistamilla kiinteistöillä. Kun kilpailu- tai kuntoreittejä rakennetaan, voidaan niiden käyttöön tarvita käyttöoikeuksia. Reittien käyttöoikeuksiin voidaan tarvita joko vapaaehtoisia sopimuksia maanomistajien kanssa tai ulkoilureittitoimitusta. Ulkoilureittitoimitusta hakee kunta. Jos reitti perustetaan valtion maalle, hakijana on valtio.

Kilpailureittejä suunniteltaessa pitää huomioida myös kuntoilun vaatimukset, koska reittejä käyttävät suurimman osan vuodesta kuntoilijat. Laadukas ja tasokas ulkoilualue innostaa ihmisiä liikkumiseen. Ulkoileminen lisää sekä henkistä että fyysistä terveyttä. Ulkoilureittien tekeminen on lisäksi edullisempaa muuhun liikuntapaikkarakentamiseen verrattuna. Kun liikuntakeskusten käyttäjämäärä saadaan pysymään riittävänä, alueen kehittämiseen avautuu uusia mahdollisuuksia.

Ehdotin Ylivieskan kaupungille opinnäytetyöni aihetta selvittääkseni, vastaavatko Huhmarin kilpailureitit nykyisellään kansainvälisiä vaatimuksia SM-tasoisissa maastohiihto- ja maastajuoksukilpailuissa. Ylivieskan kaupungin toiveesta aihealuetta vielä laajennettiin. Mukaan otettiin lähistöllä oleva am-

pumaradan ja Lampinjärven ulkoilualueiden hyödyntäminen liikuntapalveluissa. Laavun alueelle aiemmin tehtyä latu-uraa ei ole nykyisin kunnostettu. Ampumarata-alueelle on kunnostettu valaistu hiihtoreitti.

Nykyisissä Huhmarin kilpailureiteissä on ongelmana, että ne eivät ole kansainvälisen ohjeen mukaan tarpeeksi leveitä sekä perinteisen että vapaan hiihtotavan hiihtämiseen. Esimerkiksi viestihiihtoa on hankala järjestää sen nykyisessä muodossa. Maastajuoksun kilpailureittien pitää olla aikaisin keväällä juostavassa kunnossa. Opinnäytetyöni tehtävänä on selvittää, mitä puutteita Huhmarin reiteissä on ja voiko niitä kehittää. Selvitän lisäksi, millä oikeuksilla Huhmarin reittejä käytetään ja milloin reittipohjat on rakennettu. Huhmarin liikuntakeskukseen halutaan myös muita käyttäjiä. Tämän johdosta pohdin, mitä muita toimintoja alueella voisi olla, jotta muiden harrastajien määrä pysyisi korkeana. Mittaamani reittien tulokset olen tulostanut Maanmittauslaitoksen JAKO -ohjelmasta lupa nro:lla 137/12.

2 YLIVIESKA

Ylivieska on kehittyvä 14300 asukkaan kaupunkikeskus. Kaupungin paikallismarkkina-alueella asuu noin 73000 asukasta. Vuoteen 1971 saakka Ylivieska oli kauppala. Kauppala oli tuona aikana kaupunkimainen taajama, jolla ei ollut kaupunkien oikeuksia eikä velvollisuuksia. Ylivieskan hyvä sijainti rautatien sekä kantatie nro 86:n ja valtatie nro 27:n risteämiskohdassa mahdollistaa nopeat yhteydet kaikkialle (kuva 1). Ylivieska sijaitsee 40 km itään Kallajoelta ja 130 km lounaaseen Oulusta.

Ylivieskan kaupunki, maankäyttöyksikkö, lupa nro 137/12
Kuva 1. Ylivieskan opaskartta. (Ylivieskan kaupunki 2012b)

Ylivieska on tunnettu vetovoimaisena autokaupan keskuksena jo vuosikymmeniä. Viime vuosina kaupunkiin on noussut suuria tavarataloja ja monipuolisia erikoisliikkeitä, jotka houkuttelevat asiakasvirtoja entistä kauempaa. Ylivieskan elinkeinoelämän työpaikoista 75 % koostuu palvelujen työpaikoista, 19 % rakennusalan ja teollisuuden työpaikoista sekä 5 % maa- ja metsätaloudesta. Teollisuuden työpaikkoja ovat olleet metalli, mekaaninen puu ja elektroniikka. (Ylivieskan kaupunki 2011.)

Ylivieska on myös koulutuskaupunki. Ammattikorkeakoulussa on tekniikan, sosiaalialan, humanistisen ja matkailualan linjat, joissa opiskelee noin tuhat opiskelijaa. Toiseen asteen koulutusta on sosiaali- ja media-alan linjoilla.

Kaupungissa on tarjolla myös kesäyliopisto, kansalaisopisto, musiikkiopisto sekä Raudaskylän kristillinen opisto. Monipuolista kulttuuria tarjoaa Ylivieskan kaupungin omistama kulttuurikeskus Akustiikka, jonka pääsali on varustettu huipputekniikalla. Akustiikassa voidaan järjestää konserttien lisäksi koulutusta ja seminaareja noin 400 hengelle. Akustiikasta on myös näyttelytilat ja äänitysstudio.

Ylivieskan keskustassa on liikuntakeskus, jossa on uimahalli, keilahalli, squash-halli, tennishalli, jäähalli, jalkapallokentät, urheilukenttä ja valaistut kuntopolut lenkkeilyyn ja hiihtämiseen. Hevosurheilua harrastaville on Ylivieskan keskustan läheisyydessä Keskisen ravikeskus ja lapsille ponitalleja. Keskustan kuntopolulta on rakennettu hiihtoreitti 15 kilometrin päässä olevalle Huhmarin ulkoilualueelle. Huhmarin liikuntakeskuksessa voi harrastaa kuntohiihtoa, mäenlaskua, suunnistusta ja kuntolenkkeilyä. Alueella on pidetty kilpailuja mm. suunnistuksessa, kartingautoilussa, ampumaurheilussa ja maastohiihdossa.

Ylivieskan keskustan laajentuessa ja kehittyessä tarvitaan myös resursseja liikuntapaikkojen kehittämiseen. Liikuntalain (1054/1998) mukaan valtion ja kuntien tehtävänä on yleisten edellytysten luominen liikunnan harrastamiselle. Ylivieskassa on monipuolinen liikuntakeskus aivan keskustan tuntumassa sekä moniin ulkoilulajien harrastukseen soveltuva liikuntakeskus Huhmarkalliolla. Huhmarin liikuntakeskus on noin 15 kilometrin ajomatkan päässä Ylivieskasta Nivalaan päin. Kaupungin keskustassa olevista ulkoilureiteistä osa saattaa jäädä kaavoituksen alle, kun keskustaa kehitetään. Tämän vuoksi onkin tärkeää sekä säilyttää että kehittää kaupungin omistuksessa olevia muita menestyksekkäästi hankittuja virkistysalueita.

3 HUHMARIN HISTORIA

3.1 Huhmarin liikuntakeskuksen maanhankinta ja tieoikeudet

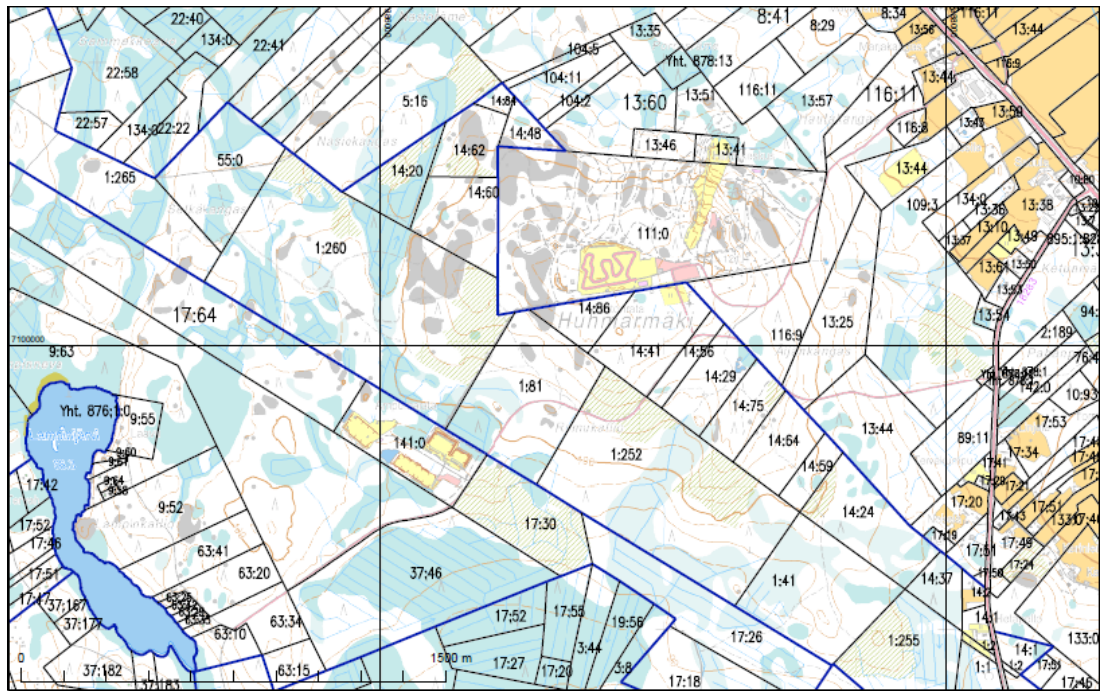
Nykyinen Ylivieskan Raudaskylän Huhmarkalliolla sijaitseva liikuntakeskus oli aiemmin Ylivieskan jakokunnan omistama yhteinen hiekka- ja kivipaikka. Tämän jälkeen alue oli Raudaskylällä asuvien yleisessä virkistyskäytössä ennen kuin siitä tehtiin virallinen liikuntakeskus. Kyläläisten mielessä ja puheissa alue tunnettiin nimellä Huumari. Aktiivisten kyläläisten toimesta alueelle tehtiin useammasta suunnasta talkoovoimin latu-uria. Alueen korkein kohta oli aiemmin 121,4 metriä merenpinnasta. Kun alueelle alettiin rakentaa virallista laskettelupaikkaa, tuotiin rakennettavaan laskettelurinteeseen lisää maata ja siten alueen korkeimmaksi kohdaksi tuli 128.5 metriä merenpinnasta.

Ylivieskan kaupunki omistaa useita kiinteistöjä Huhmarin alueella, jossa on ulkoilureittejä ja muuta virkistystoimintaa (kuva 2). Kaupunki on pääasiassa ostanut ne maa-alueet, joita se tarvitsi Huhmarin liikuntakeskuksen kehittämiseen. Näitä kaupungin hankkimia kiinteistöjä selostetaan tarkemmin tässä luvussa.

Ylivieskan kauppala sai virkistystoimintaan Ylivieskan jakokunnalta yhteisen hiekka- ja kivipalstan lahjakirjalla 1975. Lohkomiskirjassa oli merkintä, että saannolle on kirkkohallituksen päätös, kihlakunnan vahvistus ja valtion liikenneministerin suostumus. Alueen yleissuunnitelmassa paikka sai nimeksi Huhmar, joksi se sitten nimettiin lohkomistoimituksessa. Tässä lohkomistoimituksessa tilukset mitattiin ilmakuvia käyttäen. Kiinteistöistä tuli perintöluontoinen talonumero 111:0, Huhmar. Tämä kiinteistö rekisteröitiin vuonna 1980. (Maanmittauslaitos 1980.)

Yhteiselle hiekka- ja kivipaikalle ei ollut virallista kulkuoikeutta. Ensimmäisen virallisen kulkuoikeuden Ylivieskan kauppala sai yhteiselle palstalle vuonna 1969 tehdyssä yksityistietoimituksessa. Ennen toimitusta Ylivieskan kauppala oli tehnyt kirjallisen sopimuksen tieoikeuden perustamisesta ja maapohjan korvauksista niiden maanomistajien kanssa, joiden maiden läpi tie kulkee. Ylivieskan kauppalalla oli silloin omistuksessaan kiinteistö 18:18 Raudaskylän kylässä, johon kulkuoikeus merkittiin, koska yhteinen palsta ei ollut kulkuoikeutta tehtäessä ja rakentaessa vielä kauppalan omistuksessa. Tämä kulkuoikeus perustettiin yleiseltä maantieltä yhteiselle alueelle 7 metrin levyise-

nä. Toimituksessa sovittiin myös kolmesta ohituspaikasta, niiden leveydestä ja pituudesta. Tien käytön kustannuksista ei tehty osittelua, koska Ylivieskan kauppala aikoi itse rakentaa ja kunnossapitää tien. (Maanmittauslaitos 1969.)

Maanmittauslaitos, lupa nro 049/MML/12

Kuva 2. Huhmarin liikuntakeskus. (Maanmittauslaitos 2012a)

Liittymän alkuosa yleiseltä maantieltä kuitenkin muuttui ajan kuluessa maanomistajille sopivampaan paikkaan. Yleisen tealueen rajaamistoimituksessa 1979 todettiin vuonna 1926 perustetun tieoikeuden liittymän kohdan yleiseltä maantieltä muuttuneen. Tässä toimituksessa perustettiin tieoikeus nro 5 uuteen paikkaansa. (Maanmittauslaitos 1979.)

Huhmarin alueelle tehtiin yleissuunnitelma liikuntakeskuksesta 1970-luvun lopulla. Suunnitelman mukaan alueelle rakennettaisiin laskettelukeskus. Rakennettavien maastohiihtoreittien lisäksi laskettelukeskuksen yhteyteen rakennettaisiin hotelli, jos alueen toiminta alkaa kannattaa. Laskettelurinteen viereen rakennettiin ensin rinnemaja laskettelutoimintaa varten. Rinnemajan hirsirunko on Ylivieskan entisestä sairaalasta. Lisäksi yksityinen yrittäjä rakensi laskettelurinteen alapuolelle rakennuksen, jossa voitiin järjestää juhlia ja tarjota majoitusta. Metsäranta-niminen rakennus oli rauhallisella paikalla rinnealueen koillisreunalla. Majoitustoiminta ei kuitenkaan kannattanut, joten

rakennus vuokrattiin myöhemmin asunnoksi. Nykyisellä asukkaalla on kaupungin omistamalla kiinteistöllä vuokraoikeus vuoteen 2031 asti.

Huhmarin liikuntakeskukseen tarvittiin lisää reittipohjaa maastohiihdon kilpailureittien rakentamista varten, jotta reitit olisivat kansainvälisen hiihtoliiton säännön mukaisia. Lisäksi haluttiin enemmän tilaa laskettelupaikkaan rakennettavalle hissille, joten Ylivieskan kaupunki osti kaksi kiinteistöä Huhmarin kiinteistön pohjoispuolelta. Kiinteistö 13:41, Lisähuhmar muodostettiin lohkomalla 1975 Ylivieskan kaupungille kiinteistöistä 13:27. Kiinteistö 13:46, Latuhuhmar muodostettiin lohkomalla 1979 kiinteistöistä 13:42 ja 13:28. (Maanmittauslaitos 1975;1979.)

Huhmarin ja Ylivieskan liikuntakeskusten välille raivattiin myös latureitti kuntoilijoita varten 1970-luvulla. Kuntoreitti on pituudeltaan 15 kilometriä. Kaksi kilometriä Huhmarin liikuntakeskuksesta Ylivieskaan päin reitin läheisyydessä on Lampinjärvi-niminen järvi. Tämän järven rannalta Ylivieskan kaupungille lohkottiin kiinteistö 9:55, Huhmarlampi. Toimitus rekisteröitiin vuonna 1983. (Maanmittauslaitos 1983.) Tälle kiinteistölle rakennettiin laavu ja raivattiin pistoreitti Huhmarin ja Ylivieskan väliseltä latureitiltä.

1980-luvulla Huhmarin alueella oli melko kattavasti hyvätasoisia maastohiihtoreittejä, joten siellä haluttiin pitää nuorten SM-maastohiihtokilpailut. Keväällä 1984 Ylivieskan Kuulan hiihtoseuralla oli mahdollisuus järjestää nämä kilpailut. Osa mäkiosuuksista ei kuitenkaan ollut riittävän pitkiä, jotta vauhdinjakko olisi saatu oikein mitoitetuksi ja turvalliseksi jyrkkien laskujen osalta. Ylivieskan kaupunki osti tähän tarkoitukseen määräälan, joka lohkomisessa rekisteröitiin kiinteistöksi 13:51, Rasti (Maanmittauslaitos 1984).

Kaikkia maa-alueita liikuntakeskuksen kehittämiseen ei kuitenkaan saatu ostettua yleissuunnitelman mukaisessa ajassa. Harrastustoiminnan monipuolistamiseksi alueelle haluttiin rakentaa kartingrata. Rata rakennettiin tilan puutteen vuoksi kilpailureittien stadionalueelle. Talvisin kartingradasta ei ole haittaa, koska lumi peittää radan, jolloin se toimii erinomaisesti kilpailujen stadionalueena.

Vuonna 1989 kaupunki osti liikuntakeskuksesta noin puoli kilometriä lounaaseen määräälan, joka rekisteröitiin lohkomalla kiinteistöksi 141:0, Ampuma-

keskus (Maanmittauslaitos 1989). Kiinteistölle rakennettiin aktiivisten ampu-maharrastajien toimesta alue, jossa on tarvittavat rakennelmat ampumahar-rastukseen sekä hirvenhiihto- tai hirvenjuoksukilpailuihin. Hirvenhiihto ja hir-venjuoksu ovat metsästäjien kunnon ylläpitämiseksi ja tarkkuuden harjoitta-miseksi tarkoitettuja liikuntamuotoja metsästyskauden ulkopuolella (Suomen metsästäjäliitto 2012). Huhmarin hiihtokeskuksesta on kunnostettu myös hiih-toreitti ampumarata-alueen ympäri. Nykyinen ampumarata-alue on varsin kilpailukykyinen kokonaisuus Pohjois-Pohjanmaan alueella (Pylväs 2012).

Huhmarin liikuntakeskuksesta haluttiin ajoneuvoyhteys ampumarata-alueelle. Tätä varten perustettiin yksityistie Huhmar-nimisen kiinteistön eteläpuolelta kiinteistöjen 14:41 ja 14:56 kautta Huhmarlammen metsäautotielle. Kulkuoi-keus perustettiin 10 metriä leveänä. Kiinteistöjen omistajat, joiden maiden läpi kulku suunniteltiin menevän, eivät olleet aluksi halukkaita sen perustami-neen, koska se olisi pirstonut heidän palstansa. Tarvittiin ylimääräinen koko-us, jossa Ylivieskan kaupunki perusteli uuden tieoikeuden tarvetta sillä, että tiesuunnitelma on hyväksytty Ylivieskan tie- ja katuverkkosuunnitelmassa ja lisääntyvä liikenne liikuntakeskuksen alueelle saadaan turvallisemmaksi. Yk-sitystietoimitus rekisteröitiin vuonna 1991 ja maanomistajat saivat korvauk-sen sekä maapohjasta että puuston odotusarvosta. (Maanmittauslaitos 1971.)

Aiemmin rakennettu Huhmarlammen metsäautotie oli rekisteröity yksityistiek-si vuonna 1971 (Maanmittauslaitos 1991). Liikuntakeskuksesta on myös mahdollisuus kulkea tämän metsäautotien kautta Kaariniemen paikallistielle ja sitä kautta yleiselle maantielle nro 27.

Kun ensimmäiset aikuisten SM-maastohiitokilpailut järjestettiin Huhmarissa 1993, alueelle rakennettiin virallinen kisamaja, joka oli suuruudeltaan sellai-nen, että toimitsijoilla ja tuomareilla oli kunnolliset työskentelyolot. Rakennuk-sessa on myös kilpailijoiden suihku- ja pukeutumistilat. Aikaisemmin oli kilpai-luja varten alueelle tuotu tarvittaessa parakit, joissa toimivat kilpailun ajanotto ja tuloslaskenta sekä kilpailijoiden pukeutuminen. (Ängeslevä 2011.)

Stadionalueen rakentamista varten tarvittavat alueet tulivat myöhemmin myy-täviksi liikuntakeskuksen eteläpuolelta. Ylivieskan kaupunki käytti etuosto-oikeuttaan ja osti erilliset palstat 14:86, Huhmari ja 14:41, Haukkametsä.

Palstat oli halottu kiinteistöiksi vuonna 1930 (Maanmittauslaitos 1930). Lainhuudot kirjattiin kaupungin omistukseen vuosina 1998 ja 2003 (Maanmittauslaitos 1998; 2003). Kiinteistön 14:41 alueelle rakennettiin huoltorakennus latujen kunnostusvälineille sekä raivattiin puuton alue, jota käytetään pysäköintialueena isoja kilpailuja järjestettäessä.

Huhmarin liikuntakeskuksessa pidettiin vuonna 2003 toiset aikuisten SM-maastohiihtokilpailut. Vuonna 2006 alueella on ollut hiihtosuunnistuksen SM-kilpailut, joissa on hyödynnetty maastohiihdossa käytettyjä kilpailureittejä. Lisäksi Huhmarissa on pidetty mm. Skandinavian Cupin osakilpailut, Hopeasomman loppukilpailut ja koululiikuntaliiton SM-maastohiihtokilpailut. (Ängeslevä 2011.) Nykyiset lajivalikoimat ovat muuttuneet aikaisemmista lajeista, joten kilpailureittien kehittäminen on tärkeää, jotta suurempia arvokisoja voidaan pitää Huhmarissa tulevaisuudessakin.

4 KÄYTTÖOIKEUDET

4.1 Virkistykseen ja reitteihin perustuvat käyttöoikeudet

Jokamiehen oikeuden perusteella Suomessa oleskelevilla on oikeus mm. kävellä, hiihtää tai pyöräillä toisen omistamalla maa-alueella, kunhan siitä ei aiheuteta kohtuutonta haittaa maanomistajalle. Tilapäinen leiriytyminen, marjastaminen tai sienestäminen on sallittua toisen maalla, kuten myös liikkuminen moottoriveneellä, vesiskootterilla tai muulla ajoneuvolla vesistöissä. Sitteen taas esim. pitkäaikainen leiriytyminen, avotulen tekeminen, kaatuneiden puiden ottaminen, kalastaminen, metsästäminen tai koiran irti pitäminen toisen maalla ilman lupaa ei ole sallittua. Myöskään mönkijällä, moottoriajoneuvolla tai moottorikelkalla ajaminen tai laajamittainen ratsastustoiminta ei ole sallittua ilman maanomistajan lupaa. Toisen pihamaalla tai sellaisilla niityillä, pelloilla ja istutuksilla kulkeminen on kiellettyä, jos alue vahingoittuu siitä. (Ympäristö 2011.)

Laajempaa virkistyskäyttöä varten on jokamiehen oikeuksien lisäksi tarpeen perustaa esim. lakiin perustuvia kulkuoikeuksia liikuntakeskuksiin. Ulkoilulain (606/1973) nojalla voidaan tehdä ulkoilureittitoimituksia. Virallisten ulkoilureittitoimitusten lisäksi voidaan perustaa helpompia ja joustavampia vapaaehtoisia käyttöoikeussopimuksia. Luonnonsuojelulaki (1096/1996) määrää, mitä asioita täytyy suojella, kun tehdään reittejä. Kaavoituksella taas voidaan etukäteen suunnitella, mihin kannattaa varata virkistysalueita. Maanomistajan ja reitinhaltijan etujen säilymiseksi kannattaa virkistysreiteistä tehdä kirjallisia sopimuksia tai ulkoilureittitoimituksia. Näin voidaan välttää riitojen syntyminen jatkossa.

Maanomistajat eivät aina ole innostuneita siitä, että ulkoilureittejä rakennetaan heidän mailleensa. Reittien tekemistä voi perustella sillä, että koska ihmiset joka tapauksessa kulkevat metsissä, kannattaa tehdä virallistettuja ja merkittyjä reittejä. Tällä vältetään muun metsäalueen tallaaminen. Eniten kulkemisesta kärsivät karut metsätyypit, koska niiden maakerros on ohut. Näissä metsätyypeissä on helpompi kävellä ja niihin helposti poiketaan, jos reittipohjat eivät ole kunnolla merkityt tai kunnostetut. Mustikkatyyppin metsät taas kuluvat vähiten niiden maapohjan kerroksen paksuuden johdosta. (Karjalainen-Verne 1995, 65.)

Ulkoilureittejä perustavat pääsääntöisesti valtio tai kunta. Jos maapohja ei ole reitinhaltijan omaa maata, helpoin ja vaivattomin tapa ulkoilureitin perustamiseen on vapaaehtoinen käyttöoikeussopimus (liite 8). Sopimusta ennen kannattaa kuitenkin tehdä ulkoilureittisuunnitelma maanomistajan ja reitinhaltijan etujen turvaamiseksi. Suunnitteilla olevasta reittisuunnitelmasta kannattaa olla etukäteen yhteydessä maanomistajiin, jolloin maanomistajan oikeudenmukainen kohtelu täyttyy ja ehditään tarvittaessa tehdä muutoksia suunnitelmiin.

Ulkoilureittisuunnitelman jälkeen tehtävässä käyttöoikeussopimuksessa tulee ilmetä mm. reitin käyttötarkoitus, sijainti ja leveys. Sopimuksessa kannattaa olla merkittynä tarvittavat rakentamis- ja raivauskohteet, kuten veräjät, sillat, levähdysalueet, nuotiopaikat ja muut opasteet. Reitinhaltija on vastuussa reitin puhtaanapidosta, jos muuta tahoa ei ole sovittu. Maanomistaja voidaan velvoittaa ilmoittamaan reittiä haittaavista tekijöistä kuten hakkuista. Maanomistajien kanssa sovitaan korvaukset maapohjan menetyksestä, ja jos maanomistukselle asetetaan rajoittavia ehtoja, voidaan tulonmenetyksestä maksaa korvaus. Käyttöoikeussopimuksessa kannattaa olla kerrottuna, onko se määräaikainen vai pysyvä ja miten menetellään, jos maanomistaja vaihtuu myynnin tai sukupolvenvaihdon johdosta. (ulkoilulaki 606/1973.)

Sopimukseen perustuva käyttöoikeus voidaan kirjata myös erityisenä oikeutena sen pysyvyyden varmistamiseksi. Kirjaamista ei saa tehdä, jos käyttöoikeussopimus on pysyvä tai se on tehty kiinteistötoimituksena. (maakaari (540/1995) 10:2; 14:1.)

Toinen kyseeseen tuleva vaihtoehto ulkoilureittien perustamiseen on ulkoilureittitoimitus. Toimitus on kannattavaa varsinkin silloin, jos ei päästä sopimukseen reitin sijainnista kaikkien maanomistajien kanssa. Toimitus voidaan tehdä, vaikka kaikki maanomistajat eivät suostu vapaaehtoisesti luovuttamaan maapohjaa reittiin, jos reitin perustamisesta ei aiheudu huomattavaa haittaa maanomistajalle. Pienissä kunnissa kuitenkin harvemmin tehdään reittitoimituksia, koska on mahdollista, että jonkun vastustaessa ulkoilureittisuunnitelmaa, osa muistakin maanomistajista saattaa perua suostumuksensa (Karjalainen-Verne 1995, 81-83). Ulkoilureittitoimitusta ei voi tehdä ennen kuin on laadittu ulkoilureittisuunnitelma. Reittitoimitus voidaan kuitenkin tehdä

myös maanomistajien kanssa tehdyn sopimuksen perusteella ilman ulkoilu-reittisuunnitelmaa. Milloin ulkoilureitti on kaavassa riittävällä tarkkuudella selostettu, ei tarvita myöskään reittisuunnitelmaa. (ulkoilulaki 13 §.)

Jos tarvitaan ulkoilureittisuunnitelma, ulkoilureittitoimitusta ei voida tehdä ennen kuin reittisuunnitelma on tehty, hyväksytty ja vahvistettu. Suunnitelmassa pitää olla maininta minkä kiinteistöjen läpi reitti menee ja mihin tarkoitukseen reitti on tarkoitettu. Suunnitelmasta pitää olla myös kartta. Kun suunnitelma on valmis, on sen oltava nähtävillä 14 päivän ajan huomautuksia varten. Huomautukset on tehtävä 30 päivän sisällä nähtävänä olon viimeisestä päivästä alkaen. Jos reittisuunnitelmasta tulee muistutuksia, on reitinhaltijan toimitettava muistutukset omilla lausunnoillaan ELY- keskukselle, joka joko vahvistaa suunnitelman tai ei. (ulkoilulaki 3-4 §.)

Reittisuunnitelman vahvistumisen jälkeen reitinhaltijan on haettava ulkoilureittitoimitusta maanmittaustoimistosta viimeistään 12 kuukauden sisällä suunnitelman vahvistumisesta. Ulkoilureittitoimitus tehdään reittisuunnitelman mukaan. Toimituksessa alueesta tehdään toimituskartta ja tarvittaessa reitti paalutetaan maastoon. Maanomistajille aiheutuneet maapohjan arvon menetykset arvioidaan ja niistä määritetään toimituksessa korvaukset. Kun ulkoilureittitoimitus on laillistunut, se merkitään kiinteistörekisteriin. Myöhemmin tarpeettomaksi jääneet reitit tai reitin osat ELY- keskus ilmoittaa maanmittaustoimistolle. Kiinteistörekisterinpitäjä poistaa tarpeettomaksi käyneet reitinosat kiinteistörekisteristä. (ulkoilulaki 5-12 §.)

4.1 Huhmarin liikuntakeskuksen reittien käyttöoikeudet

Virkistysalueiden liikuntareitit voivat sijaita yksityisen, kunnan tai valtion omistamilla mailla. Kunnat harvemmin omistavat kaikkia reittipohjia liikuntakeskuksissaan. Huhmarin liikuntakeskuksen harrastustoiminta ja kilpailureitit ovat kuitenkin pääosin Ylivieskan kaupungin omistamilla kiinteistöillä. Ylivieskan kaupunki on säännönmukaisesti ostanut Huhmarista lisämaata yleisuunnitelman mukaisesti, kun harrastustoiminnan laajentamiseen on ollut tarvetta.

Ylivieskan lähialueen liikuntakeskuksen ja Huhmarin liikuntakeskuksen välillä on myös kunnostettu kuntoreitti, joka toimii parhaiten tällä hetkellä latu-urana.

Tämä latu-ura on pääosin yksityisten omistajien maalla. Aikaisemmin tämän reitin käyttöoikeussopimukset olivat suullisia. Kun luistelutekniikka tuli maastohiihtokilpailun valikoimaan, kirjallisia sopimusten laatimiset tulivat ajankohtaisiksi. Luistelutekniikka vaatii leveämpää latu-uraa. Reittien leventäminen tulivat tarpeellisiksi. Kirjalliset ja pysyvät käyttöoikeussopimukset ovat laadittu vuosina 2003-2005. Näissä sopimuksissa on arvioitu korvaukset arvonnemetyksestä. Muutama reittisopimus on vielä voimassa aiemmin tehdyillä suullisella sopimuksella. (Törmälä 2012.)

5 LAATUKRITEERIT HIIHTO- JA MAASTOREITTIIEN VAATIVUUDELLE

5.1 Yleistä

Suomen Hiihtoliitto ja Suomen Urheiluliitto kehottaa kuntia rakentamaan kilpailureitit sen tasoiseksi SM-hiihto- ja maastajuoksukisoihin, että radoilla voidaan myös pitää kansainvälisen hiihtoliiton (FIS) tai kansainvälisen yleisurheiluliiton (IAAF) tasoisia kisoja. Näistä kansainvälisistä kilpailusäännöistä on suomenkieliset ohjeet Suomen Hiihtoliiton sekä Suomen Urheiluliiton kotisivuilla. Suomen kuntien liikuntakeskukset ovat eritasoisia maaston suhteen. Kansainvälisiä kisoja ajatellen on kuitenkin tärkeää, että maasto tarjoaa kilpailuhiihdon eri tekniikkamuodoille tarpeeksi vaativuutta sekä fyysiseltä että tekniseltä ominaisuudeltaan. Maastajuoksukisoihin maastohiihtoon tehdyt reitit yleensä soveltuvat reittien leveyksien ja vaativuuden osalta. Standardien tekeminen on kuitenkin vaikeampaa maastajuoksureitteihin. Kesäreittien pohjatyöt pitää lisäksi rakentaa perusteellisemmin. Aikaisin touko-kuussa järjestettävien maastajuoksukilpailujen aikana on vielä routaa ja kosteutta maastossa, jolloin reitit saattavat ovat vaurioille alttiita.

5.2 Kansainvälisen hiihtoliiton säännöt maastohiihdon kilpailureiteistä

5.2.1 Kilpailumatkat ja ratojen pituudet

Suomessa järjestettävät SM-tasoiset maastohiihtokilpailut pyritään järjestämään kansainvälisen hiihtoliiton määräämillä kilpailulajeilla (taulukko 1). Jokaisena vuonna ja myös eri kilpailuissa voidaan kuitenkin valita, mitkä kilpailulajit sillä kertaa hiihdetään. Jokaiselle kilpailulajille on kuitenkin määritetty, minkä pituisia matkat voivat olla. Säännöissä on määrätty myös, kuinka pitkistä rataosuuksista kokonaismatka koostuu, kun kilpailureittejä suunnitellaan. Esimerkiksi 15 kilometrin kilpailureitti voi koostua neljästä 3.75 kilometrin radasta tai kahdesta 2.5 kilometrin radasta ja kahdesta 5 kilometrin radasta. Kilpailureittejä suunnitellessa on tärkeää selvittää, ovatko ne tarpeeksi leveitä. Reitillä pitäisi pystyä hiihtämään takaa-ajohiihtoa ja viestihiihtoa sekä vapaalla että perinteisellä hiihtotavalla. (Suomen Hiihtoliitto 2008, 9-10.)

Taulukko1. Kilpailumatkojen ja hiihtoratojen taulukko (Suomen Hiihtoliitto 2008, 9; Suomen Hiihtoliitto 2010)

kilpailumuoto	kilpailumatka (km)	radan pituus (km)
Väliaikalähtö	5, 5.5, 10, 15, 30, 50	2.5, 3.3, 3.75, 5, 7.5, 8.3, 10 12.5, 15, 16.7
Yhteislähtö	10, 15, 30, 50	2.5, 3.3, 3.75, 5, 7.5, 8.3, 10
Massahiihto	ei rajoituksia	ei rajoituksia
Viesti (Joukkueissa 3 tai 4 kilpailijaa, voi sisältää sekajoukkueita)	2.5, 3.3, 5, 7.5, 10	2.5, 3.3, 3.75, 5
Sprintti, miehet	1 - 1.8	0.5 - 1.8
Sprintti, naiset	0.8 - 1.4	0.4 - 1.4
Sprinttiviesti, miehet	2 x (3 - 6) 1 - 1.8	0.5 - 1.8
Sprinttiviesti, naiset	2 x (3 - 6) 0.8 - 1.4	0.4 - 1.4

5.2.2 Kilpailuradan vaativuus

Hiihtoradat on rakennettava sellaisiksi, että ne koettelevat kilpailijan kunnon lisäksi hänen teknistä osaamistaan. Radoissa ei kuitenkaan saa olla liian teräviä käännöksiä eikä liian jyrkkiä laskuja ettei turvallisuus vaarannu kilpailtaessa. Radat eivät saa myöskään olla liian yksitoikkoisia. Kilpailtavaan matkaan pitää sisältyä radan ominaisuuksia seuraavasti kansainvälisen hiihtoliiton mukaan: 1/3 mäkiä, jotka ovat kaltevuudeltaan eli nousukulmaltaan noin 9-18 %. Mäkien korkeuserot pitää olla yli 10 metriä ja reitissä pitää olla lisäksi lyhyitä jyrkkiä nousuja, joiden kaltevuus on yli 18 %; 1/3 radasta on oltava kumpuilevaa ja viettävää maastoa, jossa on pieniä nousuja ja laskuja ja joiden korkeuserot ovat välillä 1-9 metriä; 1/3 radasta pitää sisältää erilaisia laskutekniikkaa vaativia osuuksia, joissa koetellaan hiihtäjän teknistä osaamista. (Suomen Hiihtoliitto 2008, 11.) Kansainvälisen tason kilpailuradan suunnitteluun voi apuna käyttää kansainvälistä nousutaulukkoa. Tämän taulukon avulla ammattitaitoinen henkilö pystyy suunnittelemaan kullekin kilpail-

tavalle matkalle sopivat kilpailureitit, kunhan olemassa olevat reitit ovat tarpeeksi vaativia (taulukko 2).

Taulukko 2. Nousutaulukko (Suomen Hiihtoliitto 2008, 14)

Length of Course	Major Uphills (A) Gradient 9 - 18 % Average 6- 12 %			Short Uphills (B) Gradient 9 - 18 %		Steep Uphills (C) ≥ 18 %; ≤ 10 m PHD
	Qty	PHD (m)	km location	Qty	PHD (m)	Qty
2.5 km	1	30 – 50	0.7 – 1.7	1 – 3	10 – 29	0 – 2
3.3 km	1	30 – 50	1 – 2	2 – 3	10 – 29	0 – 2
3.75 km	1	30 – 50	1 – 2	2 – 3	10 – 29	0 – 2
5 km	2	30 – 50	1) 1 - 2 2) 3 - 4	3 – 5	10 – 29	0 – 3
7.5 km	2 – 3	30 – 65	1) 1 - 3 2) 4 - 6	4 – 6	10 – 29	0 – 4
10 km	1 – 2 2	51 – 80 30 – 50	1) 2 - 4 2) 6 - 8	5 – 7	10 – 29	0 – 4
12.5 km	1 – 2 2 – 3	51 – 80 30 – 50	1) 2 - 5 2) 7-10	6 – 9	10 – 29	0 – 5
15 km and 16.6 km	1 – 2 3 – 5	51 – 80 30 – 50	1) 2 - 7 2) 9-13	≥ 8	10 – 29	0 – 8

Jokaiselle rataosuudelle on määritetty nousutaulukon antamien ohjeiden mukaan sallittu yksittäisen mäen kokonaisnousun korkeusero (PHD) erikseen päänousulle (A), lyhyelle nousulle (B) ja jyrkälle nousulle (C). Näitä nousuryhmiä pitäisi sitten löytyä jokaiselta kilpailumatkalta. Yksittäiset nousut voidaan katkaista kumpuilevalla, tasaisella tai pienellä mäenlaskuosuudella. Nousujen sijainnilla kullakin rataosuudella on myös annettu ohjeet ja kuinka paljon nousuja pitäisi olla tietyn mittaisella radalla. Näihin pohjautuen kilpailuratojen suunnittelu on vaativa tehtävä. Samalla kun rakennetaan ohjeiden mukaisia tasokkaita ratoja, täytyy huomioida, että radoista tulee myös turvallisia, ettei kilpailijoille aiheutuisi loukkaantumisia. (Suomen Hiihtoliitto 2008, 12.)

Ratojen leveydelle on myös asetettu minimivaatimukset (kuva 3). Kilpailua varten radan leveyteen kuuluu myös latu-urien reunalle kuuluva puoli metriä leveä suojavyöhyke sekä rakennettu aitaus. Perinteistä hiihtotapaa hiihdettäessä minimileveys on 3-4 metriä. Tähän hiihtouraan sopii kaksi perinteisen hiihtotavan latua. Latu-urien on oltava vähintään metrin päässä toisistaan. Vapaa hiihtotavan hiihtämiseen tarvitaan 4 metriä leveä reitti. Jos kilpailujissa on mukana sekä perinteinen että vapaa hiihtotapa, voidaan tarvita 6-12

metriä leveä reitti. Takaa-ajokilpailussa vapaan hiihtotavan hiihtäminen pitää mahdollistaa kolmen kilpailijan hiihtämisen rinnakkain. Perinteisen hiihtotavan takaa-ajokilpailussa kilpailureittiin pitää mahtua neljä latua rinnakkain. (Suomen Hiihtoliitto 2008, 13;18.)

Suomen Hiihtoliitto, lupa Larissa Erola 3.2.12
Kuva 3. Latu-urat. (Suomen Hiihtoliitto 2012a)

Hiihtoradan kunnostamisesta on ohjeet. Kivet, kannot, juuret ja pensaatt on poistettava. Latujen koneellista kunnostamista varten tarvitaan tasainen latupohja. Kannot ja juuret eivät saa tulla esille koneellisesti latua kunnostaessa, vaikka lunta olisi vain 30 cm. Kaarteita rakentaessa olisi hyvä käyttää 5 %:n kallistusta. Hiihtoreitti ei saa koskaan johtaa suoraan maantielle tai junaradalle. Kun reitti menee tien reunassa, korotetaan ura muusta liikenteestä korkeammalle. Hiihtoreitin mennessä tien yli, on siinä kohtaa maantietä oltava hiihtotavan vaatiman leveyden verran lunta. Turvallisuuden takaamiseksi latuuran reunojen näkemäalueelta poistetaan korkea kasvillisuus riittävän leveältä alueelta ja tehdään riittävä valaistus. (Suomen Hiihtoliitto 2008, 16; 2006, 19.)

Yli- ja alikulkusiltojen kohdalta kilpailureitin on oltava jonkun verran leveämpi kuin tasamaalla. Siltoja pitäisi mahdollisuuksien mukaan pystyä välttämään. Maastohiihtokilpailun reitti vaatii ylityssillan kohdalla kahdelle latuparille 5.5 metriä leveyttä. Sillalle tulevan ladun kaltevuuden tulisi olla 13-15 %, mutta maksimissaan kuitenkin 18 % (kuva 4). Liian jyrkät sillat saattavat aiheuttaa kilpailijoiden kerääntymistä yhteen kasaan. Kun kilpailureitti, jossa on sekä latupari että aurattu ura luistelutavalle, menee ylikulkusillan alta, tarvitaan hiihtämiseen yli 6 metrin levyinen aurattu reitti. Siltoja mitoittaessa ja raken-

taessa pitää lisäksi huomioida latuja huoltavien huoltokoneiden paino sekä avoneuvojen leveys. Latukoneilla täytyy päästä kulkemaan sekä sillan päältä että alta. (Suomen Hiihtoliitto 2006, 21.)

Suomen Hiihtoliitto, lupa Larissa Erola 3.2.12

Kuva 4. Salpausselän hiihtosilta. (Suomen Hiihtoliitto 2012a)

5.2.3 Homologointiin liitettävät asiakirjat

Kaikki kansainvälisen hiihtoliiton mukaiset maastohiitokilpailut tulee järjestää homologoiduilla radoilla. Homologointi tarkoittaa kilpailuratojen tarkistusta, jossa käydään läpi radat ja verrataan niitä sääntöjen vaatimuksiin. Tässä tarkistetaan radan pituus, kunnostelun alueen leveys, nousujen kaltevuusprosentti, korkeusero ja nousujen sijoittuminen radan eri kohtiin. Radan hiihdettävyyttä, turvallisuutta ja käyttökelpoisuutta eri kilpailulajeihin arvioidaan. Myös stadionalue käydään läpi homologoinnissa. Sääntö- ja valvontakomitea hyväksyvät radat kansainvälisen hiihtoliiton toimistossa. Hyväksytyille radoille myönnetään sertifikaatit, jotka ovat voimassa 5 vuotta kerrallaan. (Suomen Hiihtoliitto 2012b.)

Ratojen hyväksymistä varten hiihtostadionin alueesta pitää olla ehdotusluonnos ja kilpailualueesta järjestelysuunnitelma. Ratakartta ja korkeusprofiili pitää olla mitattuna ja piirrettynä. (Suomen Hiihtoliitto 2008, 25.) Ratakartta valmistetaan mittakaavaan 1:10 000. Ratakarttaan merkitään ratojen kokonaisnousu (TC), radan ylimmän ja alimman kohdan korkeuserot (HD) sekä radan suurin nousu (MC). Ratakartassa on oltava myös pohjoisnuoli ja mittakaavajana. Rataprofiili pitää olla piirrettynä vaakasuunnassa mittakaavassa 1:50 000 ja korkeussuunnassa 1:5000. Rataprofiiliin on merkittävä eritasoisten nousujen sijainti. Nousut on jaettu korkeuserojen, jyrkkyyden ja pituuden mukaan tasoihin A, B ja C. (Suomen Hiihtoliitto 2008, 15.) Maastohiitoreitti-

en riittävän tarkkojen pituuden mittauksiin on ohjeet, millä välineillä ne mitataan. Mittaukset suoritetaan, pituuden ja korkeuden mittauslaitteella sekä köyttä, mittapyörää tai mittanauhaa käyttäen (Suomen Hiihtoliitto 2008, 45).

5.3 Kansainvälisen yleisurheiluliiton säännöt maastajuoksun kilpailureiteistä

5.3.1 Kilpailumatkat ja ratojen pituudet ja leveydet

Kansainvälisellä yleisurheiluliitolla on ohjeet kilpailumatkoista ja ratojen pituuksista maastajuoksukilpailuihin (Suomen Urheiluliitto 2011, 186). Suomessa järjestettävissä SM-maastajuoksukilpailuissa matkat ovat hiukan erilaiset kuin kansainväliset ohjeet vaativat (taulukko 3). Lisäksi miehillä voi olla myös 4 kilometrin kilpailumatka. Veteraaneilla ja alle 17 -vuotiailla kilpailumatkat ovat iän mukaan joko 6 kilometriä tai sitä lyhyempiä.

Taulukko 3. Maastajuoksun lajit ja -matkat

Kansainvälisen urheiluliiton ohjeen mukaiset maastajuoksun lajit ja -matkat	
laji	matka
M	12 km
M/juniorit	8 km
N	8 km
N/juniorit	6 km
SM-maastajuoksun lajit ja -matkat	
laji	matka
M	12 km
M/juniorit	8 km
N	6 km
N/juniorit	4 km

Kilpailumatka voi koostua eripituisista reiteistä. Reitin pitää olla selvästi nauhoitettu. Maastajuoksukilpailun pääreitin kokonaispituus tulisi olla vähintään 1750-2000 metriä. Kokonaispituus kilpailumatkassa tasataan lyhyellä lisälenkillä. Kilpailureitissä oleva lyhyt reitin osuus on oltava kuitenkin kilpailun alussa. Jokaisella reitillä tulisi olla nousua vähintään 10 metriä. Reitin leveyden tulee olla kunnostettuna noin 5 metriä, varsinkin jos osanottajia on paljon. Ainakin reitin toiselle puolelle kunnostetaan koko reitin matkalle noin 1 metriä leveä käytävä, jossa kilpailun järjestäjät, media ja yleisö mahtuvat kulkemaan

(kuva 5). Kilpailun lähtö- ja maalialue on rajattava tukevilla aidoilla. Stadion-alue pitää olla riittävän leveä. Stadionin alueelle pääsee vain kulkuluvan saanut henkilö. (Suomen Urheiluliitto 2011, 185-186.)

Lupa Juha Nyman 29.5.12
Kuva 5. Maastajuoksurata. (Nyman 2012)

5.3.2 Kilpailuradan vaativuus

Maastajuoksuradalle ei ole tehty tarkkoja vaatimuksia, koska maastajuoksua harrastetaan eri puolilla maailmaa hyvin erilaisissa olosuhteissa. Rata voi sijaita avoimessa tai metsäisessä maastossa, jonka pintamateriaali on suurimmaksi osaksi purua tai ruohoa. Teiden ylityksiä ja sorapintoja tulisi välttää, mutta reitin niissä kohdissa, missä tie joudutaan ylittämään, tulisi paikalle levittää esimerkiksi ruohomatto. Reitin luonnollisia esteitä tulisi käyttää, mutta syviä ojia kuitenkin välttää. Ihanteellinen reitti sijaitsee kumpuilevassa maastossa, jossa on sopivassa kohdin mäkiä ja kaarteita yksitoikkoisuuden tai pitkien suorien välttämiseksi. Pitkiä suorita saa olla vain lähtö- ja maalialueella. Kapeita osuuksia tai liian jyrkkiä mutkia alamäessä tulisi välttää, ettei kilpai-

lussa tapahdu tapaturmia. (Suomen Urheiluliitto 2011, 184-185.) Reitit pitää olla sellaisia vaativuudeltaan, että niissä koetellaan juoksijan hyvää kestävyyttä ja rytminvaihdostaitoa (Ruuskanen 2012). Kilpailun vaativuutta ajatellen pehmeä pururata on haastavampi ja vaikeampi kuin kivituhkapintainen rata.

Kansainvälisten maastajuoksukilpailujen reittien mittaajiksi nimitetään virallinen reitinmittaaja. Suomen Urheiluliiton sivuilla olevissa säännöissä on sanottu, että reitin pituuden mittausvirhe ei saa ylittää 0.1 %:ia. Mittaukset voidaan suorittaa kuten maastohiihdossakin teräsmittanauhalla, mittasauvalla sekä elektro-optisella pituuden ja korkeuden mittauslaitteilla. (Suomen Urheiluliitto 2011, 46,180.) Suomessa järjestettävissä SM-maastajuoksukilpailussa reitin pituuden mittaus ei tapahdu näin tarkasti, mutta suositukset kuitenkin on annettu.

Suomessa maastajuoksukilpailut järjestetään yleensä toukokuun puolessa välissä, jolloin routa on sulamassa ja vesilammikoita kertyy maastoon. Tämä aiheuttaa jonkun verran rajoitteita siihen, minkälaisessa maastossa kilpailut voidaan järjestää. Kosteikkojen ja kallioisuuden takia joudutaan kilpailureittejä suunnitellessa kiinnittämään enemmän huomiota ojituksiin tai pohja- ja pintamateriaalien valintaan. Pintakuivatus järjestetään avo-ojilla ja rumpuputkilla. Pintakallioalueilla vesivirtaukset on vaikeampi asia järjestää.

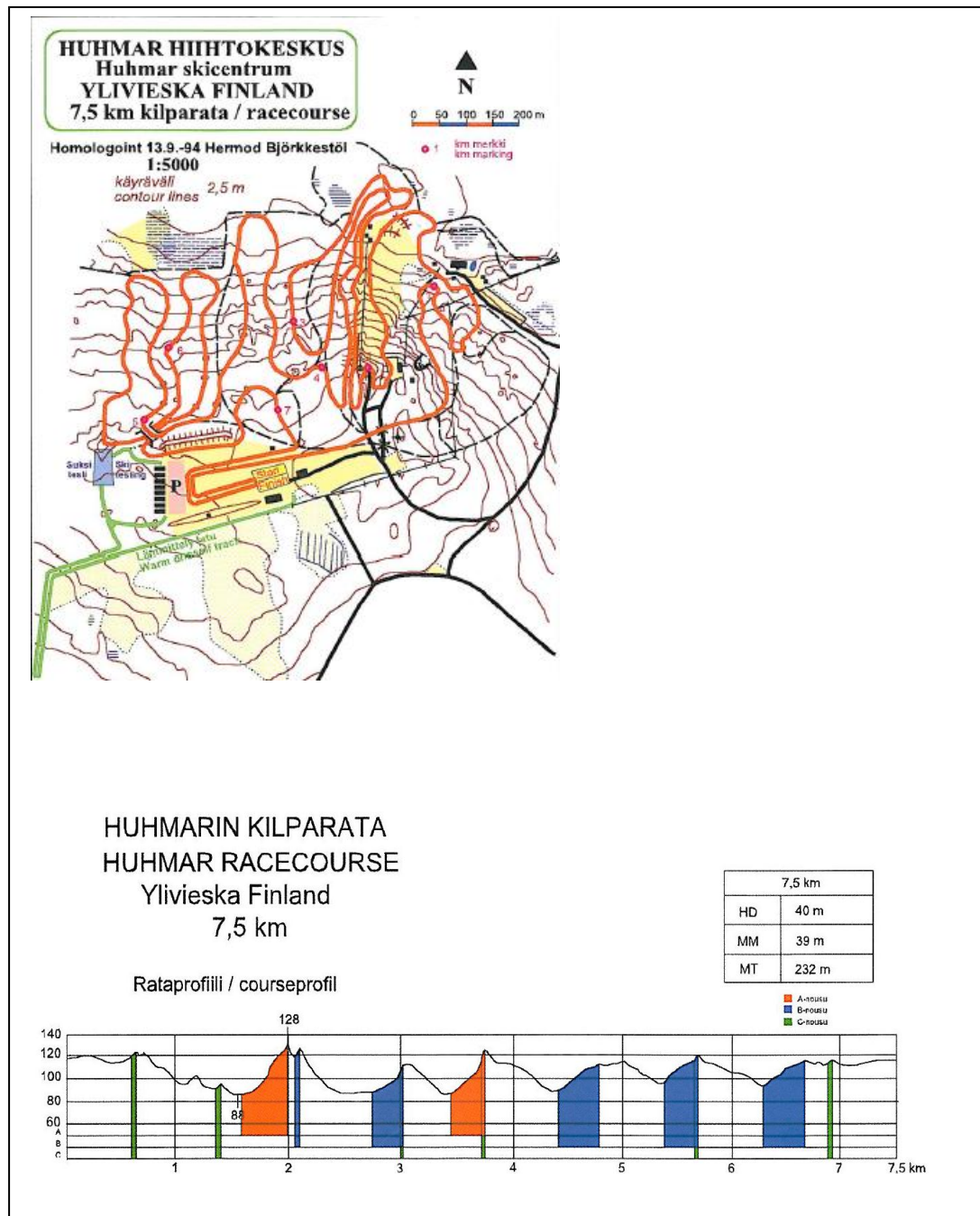
6 HUHMARIN KILPAILUREITIT

6.1 Nykyisten latureittien sopivuus maastohihtokisoihin

Aikuisten maastohihtokilpailureitit hyväksytään homologoinnissa kansainvälisen hiihtoliiton sääntöjen mukaisiksi. Näistä eri paikkakuntien hyväksytyistä radoista on sertifikaatti luokitukset Suomen Hiihtoliiton kotisivulla, jossa on myös Ylivieskan Huhmarin 5 km, 7.5 km ja 1.5 km kilpailuratojen luokitukset. Huhmarin radat on homologointia varten suunnitellut ja valmistellut ylivieskalainen Tarmo Ängeslevä vuosina 1992-1994. Radat on hyväksynyt norjalainen Hermod Björkkeltöl kansainvälisen hiihtoliiton toimistosta (kuva 6).

Lisäksi Ängeslevä on suunnitellut ja valmistellut homologointia varten yhteensä noin 30 paikkakunnan radat Suomessa, joissa SM-tasoisia maastohihtokilpailuja on järjestetty. Kilpailuratojen suunnittelutyön lisäksi hän on ollut hiihtoliitossa mm. nuorten MM-ryhmän ja uusien kykyjen ryhmien valmentaja, FIS- tason TD- kouluttaja sekä FIS- tason homologointi tarkastaja. (Ängeslevä 2011.) Hänen asiantuntemuksestaan on ollut suuri apu, kun olen kerännyt tietoa Huhmarin maastohihtokilpailureittien vaativuudesta niiden kehittämistä varten.

Vaativuuteen peilaten tein maastokatselmuksen Huhmarin kilpailureiteistä. Huhmarin maastohihtoreitit ovat keskimäärin 6 metriä leveät. Huhmarin nykyisissä reiteissä on riittävästi vaativia mäkinousuja ja -laskuja kansainvälisen hiihtoliiton vaatimusten täyttymiseen 7.5 kilometriä pitkiin kilpailumatkoihin asti (taulukko 2). Kansainväliseen 10 kilometrin kilpailumatkaan tarvittaisiin nousutaulukon mukaan A-tason nousuksi 51-80 metriä korkeuseroa. Tällaista korkeuseroa ei ole Huhmarin alueella. Kilpailu voidaan kuitenkin järjestää kahdella 5 kilometrin kilpailuradalla, jolloin reitin A-tason yksittäiseksi nousuksi riittää 30-50 metriä. Vapaan hiihtotavan tullessa mukaan kilpailulaji valikoimaan huomattiin, että Huhmarissa ei ole niin leveitä reittejä, jotta yhdessä kilpailumatkassa voidaan hiihtää sekä perinteisellä että vapaalla hiihtotavalla.

Ylivieskan kaupungin maankäyttöyksikkö, lupa nro 138/12

Kuva 6. Huhmarin homologoitu kilpailurata. (Ylivieskan kaupunki 1994)

Latureittien pohjat pitää olla riittävän hyvässä kunnossa, jotta kunnostuslaitteilla voidaan tampata latupohja jo vähällä lumella. Huhmarin kunto- ja latureittien pohjamateriaalit on hankittu pääasiassa Ylivieskan läjitysalueelta. Pohjamateriaalia on tarvittu runsaasti kosteutta kerääviin notkojen poistamiseen ja paljaiden kallioalueiden täyttämiseen. Pohjamateriaalia on tarvittu myös reittien kumpuilevien osuuksien lisäämiseen. Ylivieskan kaupungin rakennustyömailta saatava pohjamateriaali on savipohjaista maa-ainesta. Mär-

kyyttä Huhmarissa on vaivana notkoissa ja tasamaa-alueilla. Kuivatukseen on käytetty vaikeimmissa kohdissa putkituksia. (Komulainen 2012.)

Pintamateriaalina latupohjiin on käytetty eniten haketta, jota on saatu Ylivieskan rakennustyömaa-alueiden puista ja risuista. Huhmarissa reittejä pidetään etupäässä latupohjina, joten pintamateriaaliksi on riittänyt pääasiassa hake. Puru, jota nykyisin on myös käytetty, on ostettu yksityisiltä yrityksiltä. Koska purua myydään myös muihinkin kohteisiin, on hinnasta täytynyt neuvotella. Purua on käytetty pääasiassa 2.5 km valaistuun reittiin. (Komulainen 2012.) Huhmarin virkistysaluetta kehitettiin voimakkaasti 1980-luvulla ja 1990-luvun alussa. 2000-luvulla tuli tarvetta Ylivieskan keskustan virkistysalueen laajentamiseen, jolloin osa Huhmarin aiemmin raivatuista latupohjista jäi kunnostamatta.

6.2 Nykyisten latureittien sopivuus maastajuoksukisoihin

Maastokatselmuksen perusteella Huhmarissa on riittävän vaativia alueita kansainvälisen yleisurheiluliiton sääntöjen vaatimille maastajuoksuradoille. Yksittäisessä reitissä pitää olla vähintään 10 metriä korkeuseroa. Huhmarin reittien nousut ovat aika pitkiä ja korkeita. Lyhyillä nousuilla ja laskuilla saadaan tasokkaampaa rytminvaihdosta ja vaihtelua kilpailureittiin. Alamäen jälkeen olisi hyvä saada tasaista ja kumpuilevaa reittiä ennen uutta rinteiden nousua ylös. Maastajuoksukilpailun lähtö tapahtuu yhteislähtönä. Tämän johdosta kilpailureitin alkuun olisi hyvä saada riittävän pitkästi ja leveästi tasaista juoksureittiä ennen ensimmäistä jyrkkää mutkaa tai kapeikkoa. Huhmarin stadionilta lähtevän reitin alkuosaa pitäisi leventää.

Reiteistä ohjeistetaan, että kilpailureittien pitää olla siinä kunnossa, että niissä pystytään kilpailemaan. SM-maastajuoksukilpailut juostaan aikaisin keväällä toukokuun puolella välissä, jolloin kosteus voi tehdä maastossa olevat reitit tietyiltä osin kelvottomaksi kilpailuun. Keväisin toukokuun puolella välissä Huhmarissa on jonkin verran kosteutta rinteiden reittien alaosissa (kuva 7). Parhaiten kosteuspaikat korjaantuvat, kun niihin tuodaan pohjamateriaalia lisää ja tehdään vedenohjausta rumpuputkillä, jotta kevään vesi ei pääse lori-semaan maastajuoksureiteille.

Huhmarin kaikkien hiihtourien alaosiin ei ole käytetty pintamateriaalia, koska tasainen hiihtopohja ei välttämättä tarvitse sitä. Muutama reittiosuuskien pintaan on noussut kiviä. Kiviä ei saisi olla nykyaikaisissa kilpailureiteissä. Näiden johdosta pintamateriaalia pitäisi laittaa useaan paikkaan lisää. Kuntoileminen reiteillä on hankalaa myös märkyden takia keväällä. Kuitenkin Suomen luonto on kauneimmillaan kaikenlaiseen liikkumiseen juuri alkukeksän aikaan ja myös loppusyksystä.

Kuva 7. Huhmarin ulkoilureitti kevät 2012

7 HUHMARIN KEHITETTÄVÄT REITIT JA ALUEET

7.1 Kilpailureittien parannettavat osa-alueet

Nykyisten vaatimusten mukaan SM-tasoiisiin maastohiihtokilpailuihin tarvittaisiin sellaisia kilpailureittejä, joissa onnistuu takaa-ajokilpailu, viestikilpailu tai yhteislähtökilpailu sekä perinteisellä että vapaalla hiihtotavalla. Olisi hyvä olla 10 kilometrin kilpailureitti, koska silloin voitaisiin helpommin järjestää 30 kilometrin kilpailumatka. Huhmarin hiihtoreitit ovat liian kapeita, jotta pystyttäisiin hiihtämään molemmat hiihtotavat saman kilpailulajin aikana kansainvälisten ohjeiden mukaan. Reiteillä pitäisi olla maksimissaan 12 metriä leveyttä. Kilpailureitit saadaan toimiviksi joko Huhmarien voimassa olevia reittejä leven-tämällä tai rakennetaan lisäksi uusia reittejä täydentämään vanhoja reittejä. Perinteinen hiihtotapa kansainvälisessä takaa-ajohiihdossa vaatii neljän la-dun mahtumista rinnakkain. Vapaa hiihtotapa vaatii kolmen hiihtäjän mahtu-mista rinnakkain.

SM-maastohiihtokilpailuihin voidaan kuitenkin vuosittain valita lajeja, jotka kulloinkin hiihdetään. Näillä perustein voidaan pienempimuotoisia SM-kilpailuja järjestää vieläkin Ylivieskan Huhmarin hiihtokeskuksessa kansain-välisten ohjeitten mukaan.

Huhmarin alueella ei ole 10 kilometrin kilpailureitille 51-80 metriä korkeaa yksittäistä mäen korkeuseroa, joka vaadittaisiin tämän matkan kansainväli-sen vaatimuksen toteutumiseen. Tämä korjaamiseen on kiertotie siten, että rakennetaan 5 kilometrin reitti, jossa yksittäisen mäen korkeuseron pitää olla 30-50 metriä. 5 kilometrin reitissä on vaatimuksena lisäksi, että ensimmäinen päänousu sijaitsee 1-2 kilometrin kohdalla ja toinen päänousu sijaitsee 3-4 kilometrin kohdalla (taulukko 2). Lisäksi 5 kilometrin kilpailureitillä pitäisi olla nousuja yhteensä 150-210 metriä.

7.5 kilometrin kilpailureitti voidaan myös järjestää korkeuserojen osalta vaa-timusten mukaiseksi. Huhmarin hiihtoreiteille tarvitaan kuitenkin leveämpää kohtaamispaikka ylärinteessä, josta reitit jatkuvat uudelleen mäkeä alas. Sil-toja saatetaan tarvita lisää reittien risteämiskohtiin, jotta voitaisiin paremmin suunnitella reittejä kahden kilpailutavan toteuttamiseen. Siltojen rakentami-sella saadaan myös korkeuseroa ja vaihtelevuutta reitteihin. Maastohiihdossa

olisi hyvä olla kilpailun lopussa pitemmän matkaa sellaista reittialuetta, josta katsojat pystyvät vaivattomasti seuraamaan kilpailua.

Huhmarin reiteistä on jo maastajuoksukilpailujen osalta todettu, että reitit ovat pääosin kansainvälisen yleisurheiluliiton säännön mukaisia. Kilpailureittien mäkiosuuksien ei tarvitsisi kuitenkaan olla niin pitkiä kuin ne ovat Huhmarissa. Lyhyemmillä mäkiosuuksilla saadaan reitteihin vaihtelevuutta ja rytminvaihdosta. Reitin loppuosa olisi hyvä sijaita sellaisella alueella, jossa yleisö voisi vaivattomasti kävellä ja seurata kilpailua reitin varrella.

Kilpailureitteihin pitää kunnostaa yleisölle nauhoitettu kulkureitti, josta kilpailua voi seurata. Maastajuoksureitin lähtöaluetta pitää kunnostaa leveämmäksi pitemmältä matkalta, koska kilpailun lähtö tapahtuu aina yhteislähtönä. Lähtöalueen jälkeen pitää olla myös riittävän pitkältä matkalta leveä kilpailureitti ennen ensimmäistä kapeaa kohtaa, mutkaa tai isompaa mäkeä.

Maastajuoksureitin loppuosan muuttaminen katsojille näkyvämmäksi ja myös reitin alkuun saatava pitempi ja leveämpi kilpailureitti puoltaisivat sitä, että esimerkiksi stadionin läheisyyteen rakennettu suksien huoltorakennus siirrettäisiin kiinteistöjen 14:86 ja 14:41 kohdalle. Kilpailijoille tarkoitettu parkkipaikka saataisiin siten pois nykyiseltä stadion alueelta. Maastohiihdon kannalta suksien testausladut ja verryttelypaikka voitaisiin silloin rakentaa sivummalle kilpailureiteistä, jolloin kilpailijan keskittyminen kilpailuun parantuu.

Jonkin verran Huhmarin alueen kehittämistä rajoittaa liikuntakeskuksen itäreunalla oleva pohjavesialue. Muutamaaan talouteen johdetaan vesi tästä alueesta. Huhmarin alueelle on määritetty rakentamista rajoittava alue ja alueesta on tehty ympäristönsuojelumääräys. Määräyksen perusteella alueella rakentaessa ja muutoksia tehdessä täytyy pyytää alueen ympäristösihteeriltä lupa. Määräys on tullut voimaan 2011. (Ylivieskan kaupunki 2010.) Ympäristönsuojelulain (86/2000) 19 § mukaan kunnat voivat antaa paikallisia ympäristönsuojelumääräyksiä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Huhmarin liikuntakeskuksessa tehtävistä muutoksista vastaa ympäristönsuojeluviranomaisena Ylivieskan teknisen lautakunnan lupajaosto (Ylivieskan kaupunki 2010).

7.2 Uudet kilpailureittivaihtoehdot

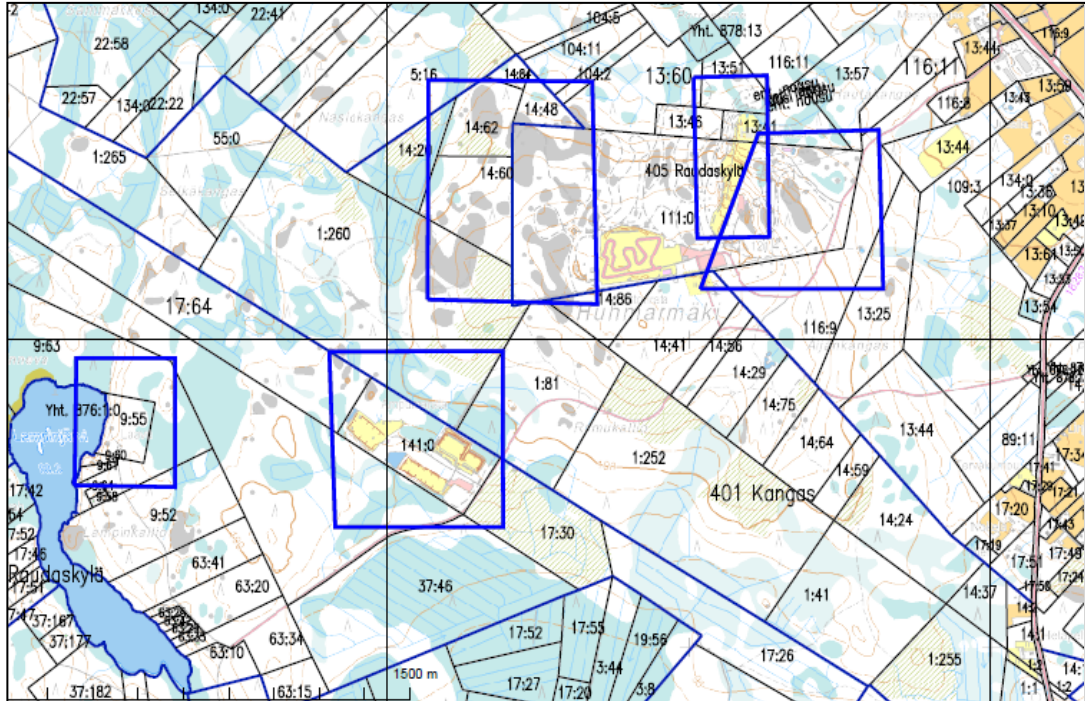
Suomen Hiihtoliiton ja Suomen Urheiluliiton kotisivuilla olevien ohjeiden, suorittamieni haastattelujen ja maastokatselmuksen perusteella sain selvitettyä, mitä puutteita Huhmarin maastohiihdon kilpailureiteissä on. Maastajuoksuun reitit ovat pääosin sopivat, kunhan pohjatyöt tehdään perusteellisemmin. Näiden selvitysten jälkeen aloin tutkia uusia reittivaihtoehtoja peruskartan avulla.

Jaoin tutkittavat alueet eri alueisiin kiinteistön 111:0, Huhmar ympärille. Aluksi tarkastelin sopivia reittivaihtoehtoja korkeuskäyrien perusteella. Sitten suoritin maastossa täydentäviä mittauksia satelliittipaikannuslaitteella, jolla tarkensin korkeuskäyrien perusteella tehtävää arviointiani. Mittauslaitteena käytin Trimble R8+TCU-satelliittipaikannuslaitetta. Huhmarissa on yksi päärinne, jota vasten nykyiset maastohiihdon kilpailureitit kiertävät vuorotellen ylös- ja alaspäin. B-tason mäkiosuuksia on kohtalaisen paljon Huhmarin maastosta, mutta A-tason nousuja on vähemmän. A-tason nousuja kuitenkin tarvitaan ohjeiden antama määrä kullekin maastohiitokilpailureitille, jotta kansainvälisen säännön mukaiset vaatimukset täyttyvät. Maastajuoksussa vaatimus on vähintään 10 metriä kokonaisnousua ja se vaatimustaso täyttyy nykyisissä reiteissä.

Reittivaihtoehtoja valitessani tutkin ensimmäisenä peruskartalta, kuinka lähellä alueen korkeinta kohtaa oli sadan metrin korkeuskäyrä ja kuinka tiheässä 2.5 metrin välein merkityt käyrät olivat toisiinsa nähden. Tämän perusteella sain analysoitua, missä olisi alueita, joissa korkeuskäyrien mukaan olisi mahdollista saada jyrkkyydeltään tarpeeksi vaativia reittejä. Lisäksi tutkin, missä olisi alueet, jossa kosteus voi olla haittana kesäkisoja ajatellen. Havaintojeni perusteella en ottanut lähempää tutkimusta varten mukaan Huhmar-nimisen kiinteistön eteläpuolella olevia kiinteistöjä.

Vaihtoehdot sain valikoitua kolmeen alueeseen (kuva 8), joista tarkemmat kartat vielä liitteenä. Lähempää tutkimista varten jäi Huhmarin liikunta-alueen itälaidalla oleva alue, johon kuuluu myös kiinteistö 116:9. Toisena alueena oli entinen laskettelurinteen alue, johon jo ensi näkemältä saadaan vaativa nousureitti. Kolmantena vaihtoehtona oli Huhmarin liikunta-alueen länsilaidalla oleva alue, johon kuuluivat myös kiinteistöt 14:48, 14:62, 14:60 ja 1:260. Näi-

den kilpailureittien lisäksi tutkin alueina Ylivieskan kaupungin omistaman kiinteistön 141:0 ampumarata-alueita ja kiinteistön 9:55 laavun alueen ympäristöä. Näitä kahta viimeistä aluetta tulisi saada enemmän toimivaksi liikuntakeskuksen reittien virkistystoimintaan.

Maanmittauslaitos, lupa nro 049/MML/12

Kuva 8. Kilpailureittivaihtoehtojen alueet. Maanmittauslaitos 2012b

Ensimmäinen tutkittava alue oli liikuntakeskuksen itälaidalla oleva alue (liite1). Tälle alueelle voisi rakentaa lisäreitin osaksi kiinteistön 116:9 alueelle. Tällöin uusi reitti tulisi osaksi Huhmariin tulevan tien toiselle puolelle. Tämän reitin alaosa rakennettaisiin osaksi tien toiselle puolelle, koska tällä alueella olevan entisen reitin jatko-osa tulee liian lähelle hiihtokeskuksen koillispuolella olevaa vuokratonttia. Tien toiselle puolelle tulevalle uudelle osuudelle ei kuitenkaan tule jyrkkyyttä tarpeeksi A-tason nousuksi, mutta siitä saadaan reitille lisää pituutta ja kokonaiskorkeuseroa. Yksittäisen nousun korkeuseroksi tulisi 39.6 metriä alimmasta kohdasta korkeimpaan kohtaan. Jyrkin osuus alkaisi kuitenkin paluureitillä entisen reitin osuudella Huhmar-nimisen kiinteistön puolella. Tässä tulisi korkeuseroa ylimpään kohtaan 30.9 metriä.

Olemassa olevaan laskettelurinteeseen tämä muuttuva reitti tulisi rinteeseen yläpuolelta eli eteläpuolelta. Tätä reittivaihtoehtoa voidaan käyttää, jos kiinteistön 116:9 maanomistaja suostuu reitin käyttöoikeussopimukseen. Kilpailijat,

toimitsijat yms. voitaisiin tässä tapauksessa ohjata tulemaan kilpailupaikalle Kariniemen paikallistien kautta, jos liikuntakeskukseen tuleva yksityistie kilpailualueelle katkaistaisiin kilpailun ajaksi.

Toisena vaihtoehtona tällä ensimmäisellä alueella olisi myös, että reitti kulkisi kokonaan kiinteistön 111:0 alueella. Korkeimmaksi korkeuseroksi tulisi kuten edellä 30.9 metriä. Kilpailureitti laskeutuisi laskettelurinteen itälaitaa alaspäin. Reitti nousisi entiseen laskettelurinteeseen tässä tapauksessa rinteen alapuolelta eli pohjoispuolelta, mutta hieman ylempää kuin vuosina 1992-1994 homologoidussa radoissa (kuva 6). Laskettelurinteeseen tullessa kilpailureitti kulkisi rinnettä alaspäin. Tämän jälkeen alkaisi vaativa A-tason nousu rinnettä ylöspäin.

Toinen tutkittava alue oli laskettelurinteen alueella oleva alue (liite 3). Tälle alueelle oli jo vuosina 1992-1994 tehty kansainvälinen A-tason nousu. Korkeuseroa tällä laskettelurinteellä on suurimmillaan 39.6 metriä. Tätä aluetta korjaisiin sen verran, että yksi A-tason nousureitti tulisi tähän laskettelurinteeseen alueen itäpuolelta hieman ylempää kuin aikaisemmassa homologoidussa ratasuunnitelmassa. Selostin rivillä 7 kilpailureitin tulon laskettelurinteeseen. Yksittäisen reitin nousun korkeuseroksi saadaan noin 40 metriä, kuten se oli aiemmin homologoidussa radassa. Aiemmin kunnostettu kilpailureitti oli tullut laskettelurinteeseen siis vuokratontin vierestä.

Toinen uusi vaativa A-tason rata tähän vaihtoehtoon tulisi laskettelurinteen länsipuolelta entistä hissirinnettä ylöspäin. Aiempi toinen A-tason nousu on ollut laskettelurinteen länsireunalla. Tällä länsireunalla on myös laskettelurinteen kupeessa vaativa mäenlasku. Tätä reittiä kannattaa leventää ylätasanteelta leveämmäksi, jolloin se saadaan turvallisemmaksi. Rinnealueeseen saadaan kolme vaativaa A-nousua, jolloin osa nousureiteistä voisi olla luisteluhihtotekniikan ja osa vapaan hihtotekniikan reittinä. Ylärinteeseen voidaan tarvita risteämiskohtaan silta, jos reittejä ei muuten saada toimivaksi. Kun Huhmarin entiseen laskettelurinteeseen kunnostetaan kilpailun ajaksi maastohihtoreittejä, ne rajataan aitauksella. Kilpailun jälkeen aitaukset poistetaan. Muuna aikana laskettelurinnettä pystyy käyttämään lautailuun ja mäenlaskuun.

Kolmas tutkittava alue oli Huhmarin liikunta-alueen länsilaidalla (liite 5). Alueeseen saataisiin mittausten perusteella vain B-tason nousuja. Yksittäisen nousun korkeuseroksi tälle reittiosuudelle tulisi noin 23.9 metriä, kun kilpailureitti nousisi olemassa olevan siltarakennelman päälle asti. Joihinkin kilpailureitteihin saadaan kuitenkin lisää puuttuvaa pituutta. Koska Huhmarissa olevat reitit eivät ole riittävän leveitä kahden hiihtotavan hiihtämiseen, uutta reittiä voisi käyttää joko perinteisen tai vapaan hiihtotavan kilpailureittiin. Tämä uusi alue olisi myös sopiva maastajuoksureitille. Nyt rakennettavaa reittiä voisi käyttää myös kuntoreittinä. Tällöin tulisi hyödynnetyksi alueelle jo aiemmin rakennettu makkaranpaistopaikka ja kota.

Nousutaulukossa on kerrottu, missä kohdin maastohiihdon kilpailureittiä pitää olla tietyn tasoiset nousut. Jos tämä kolmas reittivaihtoehto ei ole riittävän pitkä tai korkeuseroa ei ole riittävästi, voidaan reittipohjaa laajentaa myös kiinteistön 14:60 kohdalle. Kyseisen kiinteistön kautta on jo 1990-luvulla raivattu latupohja, jota kuitenkin ei ole nykyisin kunnostettu. Tässä laajennettavassa reitissä yksittäisen nousun korkeuseroksi saadaan 25.7 metriä, jos reitti kunnostetaan nykyisen testausmäen päälle. Jotta reittisuunnitelma voidaan toteuttaa, tarvittaisiin maapohjaa myös kiinteistön 14:62 rajalta. Tämä tarkoittaa sitä, että yllä mainittujen kiinteistöjen omistajien kanssa pitää tehdä käyttöoikeussopimuksia.

7.2 Hiihto- ja maastajuoksureittien kunnostus ja turvallisuus

Eristävyyden ja kestävyuden kannalta paras materiaali kilpailureittien pohjien rakentamiseen on hiekka ja murske. Kustannussyistä pohjamateriaalina Huhmarin reiteissä käytetään pääasiassa läjitysalueilta saatavaa savipohjais- ta maata. Paras, kallein ja pysyvin päällysmateriaali pohjustettuihin reitteihin olisi kivituhka. Osa juoksijoista ei suosi tätä materiaalia sen kovuuden takia. Toiseksi parhaana materiaalina pidetään purua. Purun hankalan saatavuuden takia Huhmarin reiteissä on käytetty pääasiassa haketta ja ongelmakoh- tiin lisätty purua. Kosteuden vaivaamiin paikkoihin on käytetty rumpuputkia tai nostettu reitinpohjaa korkeammalle. Osa uusista kehitettävistä reiteistä on kallioisella alueella, joten niiden kunnostamiseen tarvittaisiin kallion räjäyttä- mistä. Reittien kunnostukseen liittyy olennaisesti talvella latujen auraus. Huhmarin latukone lähtee liikkeellä, kun tietty määrä uutta lunta on satanut.

Talvella voi seurata kaupungin omalta kotisivulta, milloin ladut on viimeksi aurattu.

Latujen auraus liittyy myös turvallisuuteen. Vaativien latureittien hyvä kunto on tärkeää kuntoilijoidenkin kannalta. Turvallisuuteen kuuluu myös reittien näkyvyys ja valaistus. Näkyvyyttä pidetään kunnossa raivaamalla kasvillisuutta ja risuja koko uran alueelta ennen lumen tuloa. Nykyisten valaistujen reittien merkinnät ovat sekä Huhmarin opastetauluissa että kaupungin kotisivulla. Talvella pimeään aikaan on valaistuna 2.5 kilometrin reitti. Huhmarin hiihtokeskuksen opastetaulussa on turvallisuuden kannalta mainittava, minkä tasoisia kunto- ja hiihtoreitit ovat.

Rakennettujen reittien vaikeusasteet jaetaan luokitusmerkkeihin helppo, keskivaativa ja vaativa. Koska tavallinen kuntoilija käyttää myös Huhmariin rakennettuja kilpailureittejä, opastetauluissa täytyisi olla selostettuna, mitä luokitusmerkit reittien vaikeustasosta tarkoittavat. Jokaisesta reitistä tulisi olla myös piirrettyä, kuinka vaativa ja pitkä se on. Nämä voidaan piirtää korkeusprofiileina. Korkeusprofiilien reiteistä tulisi olla tarpeeksi selkeässä mitta-kaavassa, jotta tavallinen kuntoilija osaa tulkita niitä. Opasteet reittien oikeasta kulkusuunnasta ja reittien vaikeudesta voisivat olla myös maastossa kunkin reittiosuuden alussa. Opasteet reittien varrella voisivat edesauttaa kuntoilijaa käyttämään myös kilpailureittejä.

7.3 Muut kehitettävät alueet

Kilpailureittien lisäksi oli tutkittavana, miten Lampinjärven laavun ja ampumarata-alueen kiinteistöt saadaan paremmin liitetyksi hiihto- ja kuntoreitteihin (liite 7). Ampumarata-alueelle on aiemmin tehty latureitti Huhmarin hiihtokeskuksesta hirvenhiihtoa varten. Latureitti ampumakeskuksen ja hiihtokeskuksen välillä on myös maastajuoksuun sopiva reitti. Reitin varrella on myös riittävästi leveyttä yleisöä varten. Reitti on toimiva myös kilpailijoitten verryttely-alueena. Ampumakeskuksen ja Huhmarin hiihtokeskuksen välille voisi tehdä monipuolisemman reitin. Reitti voitaisiin rakentaa ampumaradalta kiinteistön 1:260 alueella olevaan kuntoreittiin ja sieltä Huhmarin hiihtokeskukseen. Reitille tulee pituutta noin 2 kilometriä. Ampumaradan ja Huhmarin hiihtokeskuksen välille saataisiin vaihtelevampi rengasmainen reitti. Tämän lisäreitin rakentaminen vaatii uutta käyttöoikeussopimusta. Uusi lisäreitti kannattaa ra-

kentaa kapeaksi. Reitti soveltuu huonokuntoisemmallekin kuntoilijalle sen lyhyden ja vähäisten mäkien johdosta.

Kiinteistön 9:55, Huhmarlampi alueella on kaupungin rakentama laavu, joka sijaitsee kauniilla Lampinjärven rannalla. Kiinteistön alueelle on aikaisemmin rakennettu pistoreitti Huhmarin ja Ylivieskan väliseltä kuntoreitiltä. Tätä pistoreittiä ei kuitenkaan ole pidetty kunnossa sen vähäisen käytön takia. Huhmarista Ylivieskaan menevä kuntoreitti on maisemaltaan retkeilytyyppiin soveltuva reitti. Tutkimuksissa retkeilyreiteissä ihmisiä kiinnostavat eniten rengasmaiset reitit. Retkeilyreiteissä patikoidaan kävellen mielellään 2-5 km, 5-10 km tai 10-15 km. Hiihtäessä suositaan 5-10 km, 10-15 km tai 10-15 km pitkiä reittejä. Monenpituisia reittejä sisältävät rengasmaiset reitit ovat suosittuja. Kunnan kohentuessa voi valita pidemmän reitin. (Karjalainen-Verne 1995, 91.)

Jotta laavun alueella olisi enemmän käyttäjiä, Huhmarista kannattaisi rakentaa myös laavulle rengasmaisen kuntoreitti. Reitti kulkisi Huhmarin liikuntakeskuksesta ampumaradan kautta Lampinjärven laavulle. Laavulta reitti jatkuisi entistä pistoreittiä pitkin Huhmarin ja Ylivieskan väliselle kuntoreitille ja tästä takaisin Huhmariin. Reitti rakennettaisiin siihen kuntoon, että siinä voi kävellä tai sitten hiihtää perinteistä vuodenajasta riippuen. Reitille tulee pituutta noin 5 kilometriä. Uutta reittiä ei tarvitse rakentaa luistelutekniikan vaatimaan leveyteen. Näin reitti olisi helpompi rakentaa kulkemaan sellaisille alueille, joissa on vaihtelevuutta ja kiinnostavuutta.

Liikuntarajoitteisia, lapsia ja helposti väsyviä ajatellen tämän alueen läpi rakennettavalla reitillä pitäisi olla levähdyspaikkoja. Lyhyelle retkeilyreitille kannattaa rakentaa levähdyspaikkoja 0,5-1 km välein, varsinkin ylämäen jälkeen. Levähdyspaikkana voisi toimia tukeva kivi tai pölkky. Taukopaikat sijoitetaan retkeilyreitille 8-10 km välein. Pöytäryhmät kuuluvat taukopaikoille. (Karjalainen-Verne 1995, 131.) Laavua käytettäisiin laajemmin taukopaikkana, jos paikalla olisi ruokailuun ja oleskeluun tarvittava pöytäryhmä makkaranpaistopaikan lisäksi. Laavun alueella pitäisi olla kannellinen jäteastia ja mielellään myös käymälä pitempiaikaista oleskelua varten. Alue on lapsille sopiva virkistyspaikka, koska laavun läheisyyteen pääsee myös autolla.

8 POHDINTA

8.1 Tutkimustulosten merkitys ja käytettävyys

Huhmarin kilpailureittejä voidaan selvitysten perusteella jonkin verran kehittää vastaamaan paremmin nykyisiä kansainvälisiä ohjeita. Kilpailureittien kehittämisen mahdollisuutta alueittain pystyin arvioimaan korkeuskäyrien ja satelliittimittausten perusteella. Kansainvälisen hiihtoliiton laatiman nousutaulukon mukaan vaativat mäkiosuudet pitää olla tietyissä kohdissa kilpailureittiä. Tarkat korkeuserot mitataan sääntöjen määräämällä mittanauhalla. Ennen kuin tarkempia mittauksia kannattaa tehdä, täytyy olla tiedossa Huhmarin uusien reittien ulkoilureittisuunnitelma ja onko rahaa uusien reittien rakentamiseen.

Huhmarin kilpailureittien kehittämistä helpottaa se, että nykyiset reitit ovat pääosin Ylivieskan kaupungin omistamilla kiinteistöillä. Entiseen laskettelurinteeseen saadaan A-tason nousuja sekä sen itäpuolella olevaan alueeseen saadaan pienillä muutoksilla tehtyä muutettua nousuja vaativammaksi. Reittejä on myös mahdollista levenittää. Ylärinteen risteämiskohtia pitäisi levenittää tai rakentaa uusi silta kahden hiihtotavan reittien risteämiskohtaan. Huhmarin länsireunalla on lisäksi alue, jota ei ole kunnostettu. Alueeseen voidaan tehdä reitteihin lisää pituutta B-tason nousuilla. Osa näistä reiteistä on mahdollista rakentaa leveämmäksi.

Länsireunalla on myös kota ja makkaranpaistopaikka. Lähellä liikuntakeskusta olevat makkaranpaistopaikat kannattavat olla puistomaisia. Paikka saadaan puistomaisemmaksi puita harventamalla ja risuja siistimällä. Siistimällä alue on nykyajan vaatimusten mukainen lapsiperheille. Perheen pienimmät eivät tarvitse pitkää kuntoreittiä kokeakseen olevansa luonnossa. Luonnon kokemuksen antaminen ja sen vaaliminen olisi tärkeää jo nuoresta iästä alkaen.

Huhmarin liikuntakeskuksen edellisestä kehittämisestä ja rakentamisesta on kulunut lähes 20 vuotta. Nykyiset kansainväliset vaatimukset ovat muuttuneet luistelutavan tullessa mukaan kilpailu valikoimaan. Kansainvälisen tason maastohiihtokilpailuja varten reitit pitäisi olla maksimissaan 12 metriä leveät. Reittien korkeuserot pitää olla vaativat. Kilpailijoiden lisäksi liikuntakeskuksiin halutaan lisää kuntoilijoita ja virkistäytyjiä. Kuntoilijoita kiinnostavat kapeat ja

mielenkiintoa kerättävät kuntoreitit. Uusien kilpailureittien rakentaminen ei ole kannattavaa, jos reiteillä ei ole muita käyttäjiä. Rahoitusta saa paremmin, kun liikuntakeskuksella on käyttäjiä enemmän.

Kesäaikaan Huhmarin reitit ovat aika sokkeloisia, joten opasteita tarvittaisiin lisää reittien varrelle. Kaupungistuvissa asutuspaikoissa suositaan retkeilytyyppistä perinteistä virkistystä, jossa koetaan erilaisia elämyksiä ja seikkailuja. Osa uusista reiteistä pitää kunnostaa sellaisiksi, että ne kiinnostavat myös kuntoilijoita. Alueiden säännöllinen kunnostaminen on myös tärkeää, etteivät siellä olevat toiminnot pääse rapistumaan. Alueen toimintojen ja rakennusten ollessa siistissä ja hyvässä kunnossa, vähentyy roskaamisen ja ilkivallan teko. Siistille alueelle on miellyttävämpi tulla. 1990-luvun alkupuolelle saakka Huhmarin alueella rakennettiin paljon. Yleensä katsotaan, että liikuntakeskuksia kannattaa kehittää esimerkiksi noin viiden vuoden välein.

Reittien uudistaminen ja kunnostaminen on kustannuskysymys. Kunnan rakentamat reitit rahoitetaan pääosin kunnan omista varoista. Kunnat voivat kuitenkin saada valtion avustusta reittien perustamiseen ja kunnostamiseen erilaisilta tahoilta. Kunta voi oman alueensa strategisessa suunnitelmassa ottaa kantaa alueensa elinkelpoisuuden ja vetovoimaisuuden kehittämiseen. Liikuntakeskuksen kehittäminen on myös yksi vetovoimaisuuteen vaikuttava tekijä.

Vaikka liikuntakeskusten rakentamiskustannukset eivät ole niin suuria kuin sisäliikuntapaikkojen rakentamiset, tarvitaan yhteistyötahoja ja talkootyötä virkistyspaikkojen kunnostamisessa. Aiempina vuosina talkootyöntekijöitä oli hyvin saatavilla Huhmarin reittien rakentamiseen. Lisääntyvä työttömyys kasvattaa ulkoliikuntaharrastajien määrää, koska sisäliikuntaharrastukset maksavat enemmän. Kannattaa herättää tavallisten ihmisten aktiivisuutta erilaisiin heidän hyvinvointia lisääviin asioihin, kuten liikuntapaikkojen kunnostamiseen. Samalla kaupunki voi säästää työvoimakustannuksissa.

Jos Huhmarin liikuntakeskuksen läheisyydessä olisi rakentamisprojekteja kuten esim. pyörätien rakentaminen, tulisi materiaalia edullisesti pyörätien alta poistettavasta maasta. Tällä hetkellä Raudaskylän ja Padingin kylissä on meneillään tilusjärjestelyt, joissa mahdollisesti kaivetaan uusia valtaojia. Tällaisista projekteista kannattaa kysyä, jääkö ylimääräistä maa-ainesta, jota voi

käyttää reittien kunnostamiseen. Yhteistyötahoja tarvitaan myös virkistysalueiden kehittämisessä. Huhmarissa ei kuitenkaan ole sellaisia vetovoimatekijöitä, että kannattaa matkailua varten tehdä investointeja.

Reitinhaltija ei aina välttämättä omista kaikkea reittipohjaa, mitä se tarvitsee reittien kehittämiseen. Voidaan myös joutua perustamaan uusia käyttöoikeussopimuksia. Alueen maanomistajiin kannattaa olla yhteydessä varhaisessa vaiheessa, kun reittejä aletaan kehittää. Maanomistajilla on lisäksi parhaat tiedot kiinnostavista reittien paikoista. Varhaisessa vaiheessa kannattaa haastatella myös virkistyspaikan käyttäjiä ja muita kuntalaisia, millaisia toiveita heillä on liikuntakeskuksen kehittämisessä. Aikaisemmin alueelle rakennettiin laskettelukeskus, mutta se ei ajan kuluessa enää vastannut ihmisten toiveita, koska isompia rinteitä oli tarjolla. Nykyinen suuntaus on, että ihmiset haluavat luonnossa liikkueensa tuntea elämyksiä ja seikkailuja. Näistä uusista toiveista on hyvä tehdä kyselyjä paikallisilta asukkailta ennen rakentamissuunnitelmia.

Haastatteluissa kysyttäisiin, onko halukkuutta kauempana olevien virkistyspaikkojen käyttöön ja millä perusteilla he käyttäisivät aluetta useammin. Onko pyörätien rakentamisella valtatie 27:n varrelle taajamasta Huhmarin liikuntakeskuksen lähelle vaikutusta sen laajempaan käyttöön. Halutaanko Ylivieskan lähialueelta kauempana olevalle liikuntakeskukseen parempikuntoisempaa ja mielenkiintoisempaa retkeilyreittiä. Reittien muodosta olen jo aiemmin todennut, että retkeilyssä rengasmainen reitti kiinnostaa ihmisiä enempi kuin nauhamainen reitti. Lenkin pituudellakin on merkitystä, kuinka mielellään sitä käytetään. Ylivieskan ja Huhmarin välinen nauhamainen lenkki on 15 kilometriä pitkä. Lyhyet rengasmaiset reitit saattaisivat lisätä Huhmarin reittien käyttöä.

Monilla aiheeseen liittyvillä kysymyksillä voidaan arvioida, millä keinoin saada kauempana Ylivieskan kaupungista olevaan virkistysalueeseen lisää käyttäjiä. Käyttäjien lisääntyessä Huhmarin alueen kilpailureittienkin kehittämiseen ja kunnostamiseen on helpompaa saada valtion avustusta. Kasvavalla kaupungilla on paljon kehittämisen tarpeita. Liikuntakeskusten kehittämissuunnitelmiin tarvitaan myös vapaaehtoista talkootyöntekijöitä. Kyselyhaastatteluilla voidaan herättää asukkaiden kiinnostusta yhteistyöhön. Ihmisten mu-

kaan ottaminen suunnitteluun sen alkutaipaleella herättää paremmin heidän halukkuutta yhteistyöhön.

8.2 Muut kehittämiskohteet Huhmarissa

Huhmarissa on kilpailu- ja kuntoreittien lisäksi ampumarata-alue ja kartingrata. Alueella harrastetaan myös suunnistusta. Maastopyöräilyyn alueella ei ole reittejä. Huhmarista voisi tutkia tähän harrastukseen soveltuvia alueita. Maastopyöräilyreiteiksi soveltuvat parhaiten metsäautotiet tai moottorikelkkareitit, koska pyöräily kuluttaa kuntoreitin pohjaa enemmän kuin lenkkeily. Triathlonia ajatellen taas olisi hyvä, että Ylivieskasta pääsee Huhmariin pyörätietä pitkin. Triathlon kilpailuun kuuluvaa juoksuosuutta voisi treenata Huhmarin reiteillä. Pyörätie parantaisi myös kilpahiittäjien kesäharjoittelun mahdollisuutta.

Huhmarissa on laskettelumäen rakentamisen yhteydessä kohotettu rinteiden maanpintaa, joten siitä näkee kauas. Rinteiden päälle on mahdollisuus rakentaa esimerkiksi lintutorni tähyystykseen. Tällä parannettaisiin luontoharrastajien harrastusmahdollisuuksia. Tähyystorni toimisi myös kilpailuissa kuvauspaikkana.

Maastohiihdon kilpailureittien lisäksi laskettelurinteiden kupeeseen voisi kunnostaa nuorille lautailijoille nykyaikaisen harjoittelumäen. Osa nuorista saattaisi haluta vuokrata välineitä. Alueella on aiemmin laskettelutoimintaa varten rakennettu rakennus, josta voisi vuokrata välineitä nykyisinkin. Jos rakennusta ei pidetä jatkuvasti auki, olisi alueella kuitenkin hyvä olla yleiset WC-tilat.

Huhmarin ja Ylivieskan välille kunnostettu latu-ura sopisi kesällä retkeilyreiteiksi. Tätä valmista reittiä tutkisin lähemmin, saadaanko reitin kulkuun vaihtelevuutta osaksi sen kulkua muuttamalla. Maisemiin saadaan vaihtelua, kun reitti kulkee vaihdellen suon reunalla, veden varrella, kallioisella alueella, vanhalla niityllä tai tiheässä vanhassa metsässä.

Huhmarin läheisyydessä on myös Lampinjärven rannalla kaupungin omistuksessa oleva kiinteistö, jossa on laavu. Järven vesi on uimakelpoista. Alueen kiinnostavuutta mahdollisesti lisäisi, jos rannalla olisi lukittu vene, jota saisi kaupungilta vuokrata. Ulkoilureittinä laavun alueen kiinnostavuus lisäänty,

kun alueelle tehdään Huhmarin liikuntakeskuksesta patikointiin, lenkkeilyyn ja perinteiseen hiihtämiseen sopiva kapea rengasmainen reitti.

Joukko ihmisiä harrastaa geokätköilyä. Sitä voi harrastaa sekä kaupungissa että luontomaisemassa. Tämä on seikkailuun ja elämyksen kokemiseen sopiva harrastus varsinkin nuorille ja perheille. Mittausten aikana olen laittanut kauniille paikalle Huhmarin läheisyyteen yhden geokätkön, jota voi etsiä GPS-laitteen tai pelkän kartan avulla. Ennestään Huhmarissa on yksi kätkö. Geokätköilyyn voi tutustua esim. Suomen Ladun kotisivulla. Saadaksesi selville tietyn geokätkön tarkan sijainnin, täytyy sinun tehdä käyttäjätunnus joko maailman laajuisella geocaching.com tai suomalaisella geocache.fi kotisivulla. (Suomen Latu 2012.)

Kätkön sijainti on kotisivuilla maantieteellisenä sijaintitietona. Voit tallentaa esim. auton navigaattoriin ETRS89 maantieteelliset koordinaatit ja etsiä kätköä sen avulla. Voit tarvittaessa muuttaa muunnosohjelman avulla maantieteelliset koordinaatit paikannuslaitteeseen sopiviksi suorakulmaisiksi taso-koordinaateiksi.

Huhmarin alueen palvelujen ja reittien kehittämisen lisäksi kannattaa panostaa markkinointiin mahdollisimman pian. Lähikäyttäjille aluetta voi markkinoida paikallislehdessä ja -radiossa. Ylivieskan kaupungin kotisivulla on esitelty Huhmarkallion virkistykseen mahdollisuuksista. Muille käyttäjille on kuitenkin hyvä olla tarjolla opasvihkoja reiteistä ja aktiviteeteista.

Palvelut pitää kuitenkin saada toimiviksi. Nuoret tarvitsevat seikkailuja ja uusia kokemuksia. Perheille täytyy mahdollistaa erilaisia ulkoiluharrastuksia. Erilaiset harrastukset onnistuvat paremmin, kun alueelta olisi mahdollisuus vuokrata välineitä Liikuntakeskuksen tehokasta käyttöä lisää asiakaspalvelija. Asiakaspalvelija voisi toimia alueella kausiluontoisina aikoina ympäri vuoden. Liikunta-, luonto- ja palvelualojen harjoittelijat tai muuten työttömäksi joutuneet, harrastustoiminnasta kiinnostuneet henkilöt sopisivat tällaisiksi työntekijöiksi. Lähialueen asukkaat saattaisivat myös olla kiinnostuneita tällaisesta liikuntakeskuksen toimintaa lisäävästä palvelutyöstä.

LÄHTEET

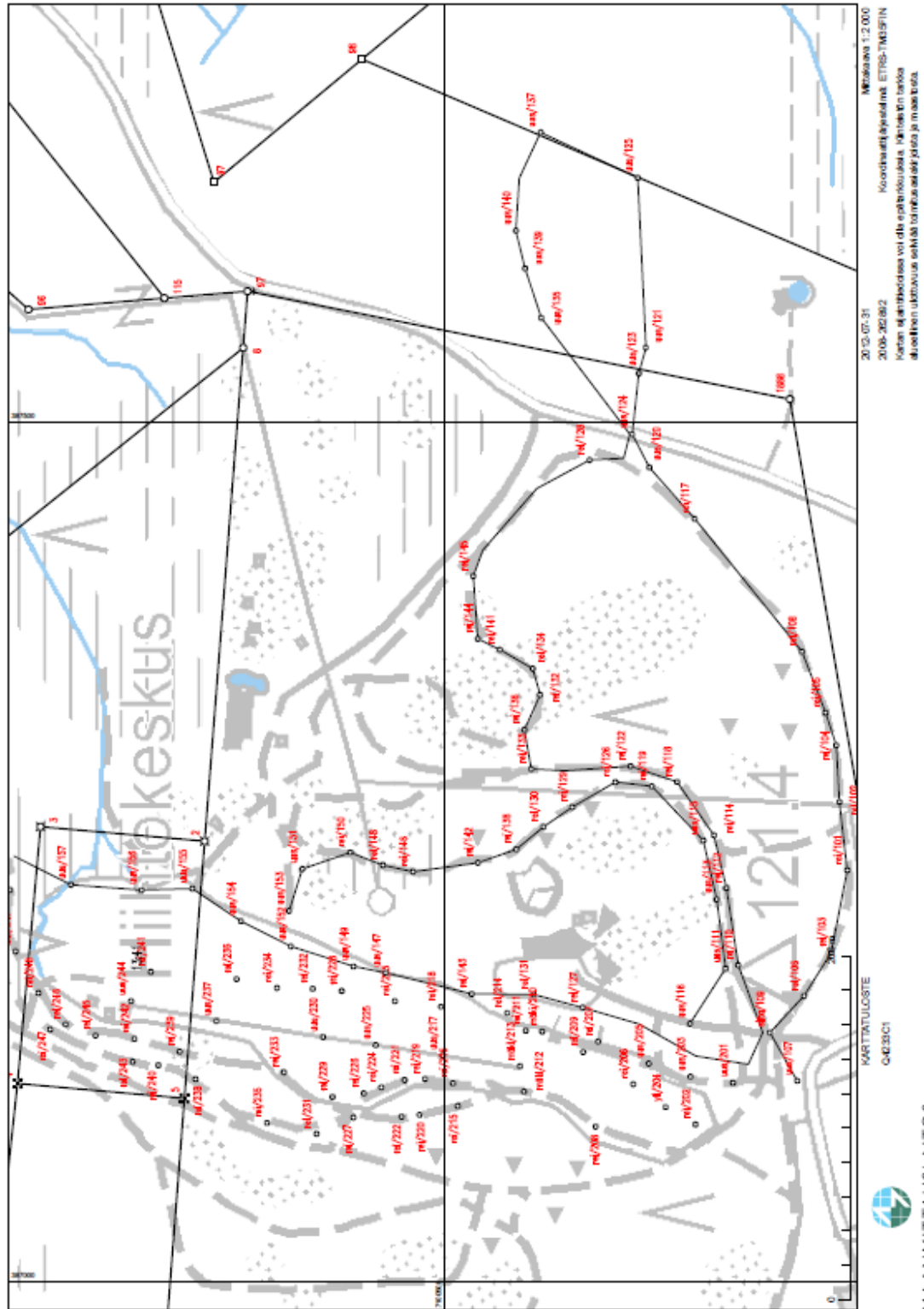
- Karjalainen, E – Verne, I. 1995. Ulkoilureitti. Opas ulkoilureittien suunnittelijoille ja hoitajille. Helsinki: Rakennusalan kustantajat RAK
- Komulainen, M. 2012. Ylivieskan kaupungin maarakennusmestarin haastatelu 21.3.2012
- Liikuntalaki. 1998. Yleiset säännökset. Suomen säädöskokoelma 1054/1998
- Luonnonsuojelulaki. 1996. Yleiset säännökset. Suomen säädöskokoelma 1996/1996
- Maakaari. 1995. Erityisen oikeuden kirjaaminen. Suomen säädöskokoelma 540/1995
- Maanmittauslaitos. 1930. Halkomistoimitus 56-I-1, rek. 23.12.1930. Maanmittauslaitoksen arkisto. Pohjois-Pohjanmaan maanmittaustoimisto
- Maanmittauslaitos. 1969. Yksityistietoimitus 68-VII-7, rek. 28.4.1969. Maanmittauslaitoksen arkisto. Pohjois-Pohjanmaan maanmittaustoimisto
- Maanmittauslaitos. 1971. Yksityistietoimitus 78-VII-7, rek. 13.4.1971. Maanmittauslaitoksen arkisto. Pohjois-Pohjanmaan maanmittaustoimisto
- Maanmittauslaitos. 1975; 1979. Lohkomistoimitus 1087-6, rek. 9.7.1975; Lohkomistoimitus 513-5, rek. 8.11.1979. Maanmittauslaitoksen arkisto. Pohjois-Pohjanmaan maanmittaustoimisto
- Maanmittauslaitos. 1979. Yleistietoimitus 103-VII-7, rek. 22.5.1979. Maanmittauslaitoksen arkisto. Pohjois-Pohjanmaan maanmittaustoimisto
- Maanmittauslaitos. 1980. lohkomistoimitus 439-III-3, rek. 18.3.1980. Maanmittauslaitoksen arkisto. Pohjois-Pohjanmaan maanmittaustoimisto
- Maanmittauslaitos. 1983. Lohkomistoimitus 1216-VI-6, rek. 14.7.1983. Maanmittauslaitoksen arkisto. Pohjois-Pohjanmaan maanmittaustoimisto
- Maanmittauslaitos. 1984. Lohkomistoimitus 570-5, rek. 23.3.1984. Maanmittauslaitoksen arkisto. Pohjois-Pohjanmaan maanmittaustoimisto
- Maanmittauslaitos. 1989. Lohkomistoimitus 1337-6, rek. 13.11.1989. Maanmittauslaitoksen arkisto. Pohjois-Pohjanmaan maanmittaustoimisto
- Maanmittauslaitos. 1991. Yksityistietoimitus 188-7, rek. 19.11.1991. Maanmittauslaitoksen arkisto. Pohjois-Pohjanmaan maanmittaustoimisto

- Maanmittauslaitos. 1998; 2003. Lainhuuto 8.1.1998 / 24a; Lainhuuto 29.11.2003 / 7108542. Lainhuutorekisteri. Maanmittauslaitoksen kiinteistötietojärjestelmä
- Maanmittauslaitos. 2012a. Kuva 2. Huhmarin liikuntakeskus. Jako- tietojärjestelmä
- Maanmittauslaitos. 2012b. Kuva 8. Kilpailureittivaihtoehtojen alueet. Jako- tietojärjestelmä
- Nyman J. 2012. Kuva 5. Maastajuoksurata 2012. Osoitteessa <http://www.flickr.com/photos/pudasjarvi/sets/72157629688844396/?page=13> 29.5.2012
- Pylväs, E. 2012. Ylivieskan Kuulan ampumajaoston puheenjohtajan haastattelu 21.5.2012
- Ruuskanen, H. 2012. Pudasjärven SM-maastojen 2012 kilpailujohtajan haastattelu puhelimesta 10.5.2012
- Suomen Hiihtoliitto. 2006. Maastohiihdon suorituspaikat 2006. Osoitteessa <http://www.hiihtoliitto.fi/maastohiihto/olosuhteet/olosuhdeopas/> 13.10.2011
- Suomen Hiihtoliitto. 2008. Maastohiihdon kansainväliset kilpailusäännöt 2008. Osoitteessa <http://www.hiihtoliitto.fi/maastohiihto/kilpailusaannot/> 29.12.2011
- Suomen Hiihtoliitto. 2010. Maastohiihdon kansainvälisten kilpailusääntöjen muutokset 2010. Osoitteessa <http://www.hiihtoliitto.fi/maastohiihto/kilpailusaannot/> 29.12.2011
- Suomen Hiihtoliitto. 2011. Homologoituja latuja. Osoitteessa <http://www.hiihtoliitto.fi/maastohiihto/olosuhteet/> 4.12.2011
- Suomen Hiihtoliitto. 2012a. Kuva 3. Latu-urat; Kuva 4. Salpausselän hiihtosilta. Maastohiihdon suorituspaikat 2006. Osoitteessa <http://www.hiihtoliitto.fi/maastohiihto/olosuhteet/olosuhdeopas/> 3.2.2012
- Suomen Hiihtoliitto. 2012b. Homologointi. Osoitteessa http://www.hiihtoliitto.fi/maastohiihto/olosuhteet/ratojen_perustiedot/homologointi/ 3.2.2012
- Suomen Latu. 2012. Geokätköily. Osoitteessa http://www.suomenlatu.fi/suomen_latu/kesalajit/geokatkoily/ 23.5.2012
- Suomen Metsästäjäliitto. 2012. Hirvenjuoksu;hirvenhiihto. Osoitteessa <http://www.metsastajaliitto.fi/?q=node/117> 1.6.2012

- Suomen Urheiluliitto. 2011. Yleisurheilun Kansainväliset kilpailusäännöt 2010-2011. Osoitteessa http://www.sul.fi/julkinenmateriaalipankki?term_node_tid_depth=1608 26.10.2011
- Törmälä, S. 2012. Ylivieskan kaupungin maanmittausteknikon haastattelu 27.1.2012
- Ulkoilulaki. 1973. Ulkoilureitit. Suomen säädöskokoelma 606/1973
- Ängeslevä, T. 2011. Suomen Hiihtoliiton homologointi tarkastajan haastattelu 21.10.2011
- Ylivieskan kaupunki. 1994. Kuva 6. Huhmarin homologoitu kilpailurata 1994. Ylivieskan kaupungin maankäyttöyksikkö
- Ylivieskan kaupunki. 2010. Ylivieskan kaupungin ympäristönsuojelumääräykset. Ylivieskan kaupungin ympäristösuojelumääräysten perustelut. Osoitteessa <http://www2.ylivieska.fi/Dynasty5/kokous/KOKOUS-1307-8.HTM> 1.6.2012
- Ylivieskan kaupunki. 2011. Elinkeinopalvelut. Osoitteessa <http://www.ylivieska.fi/index.asp> 12.12.2011
- Ylivieskan kaupunki. 2012b. Kuva 1. Ylivieskan opaskartta. Osoitteessa <http://ylivieska.karttatiimi.fi/> 6.3.2012
- Ympäristö.2011. Jokamiehen oikeudet. Osoitteessa <http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=390528&lan=FI> 17.5.2012
- Ympäristö. 2012. Lupa-asiat. Osoitteessa <http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=96&lan=fi> 1.6.2012
- Ympäristönsuojelulaki 2000. Kunnan ympäristönsuojelumääräykset. Suomen säädöskokoelma 86/2000

LIITTEET

Liite 1. Kilpailureitin vaihtoehto I

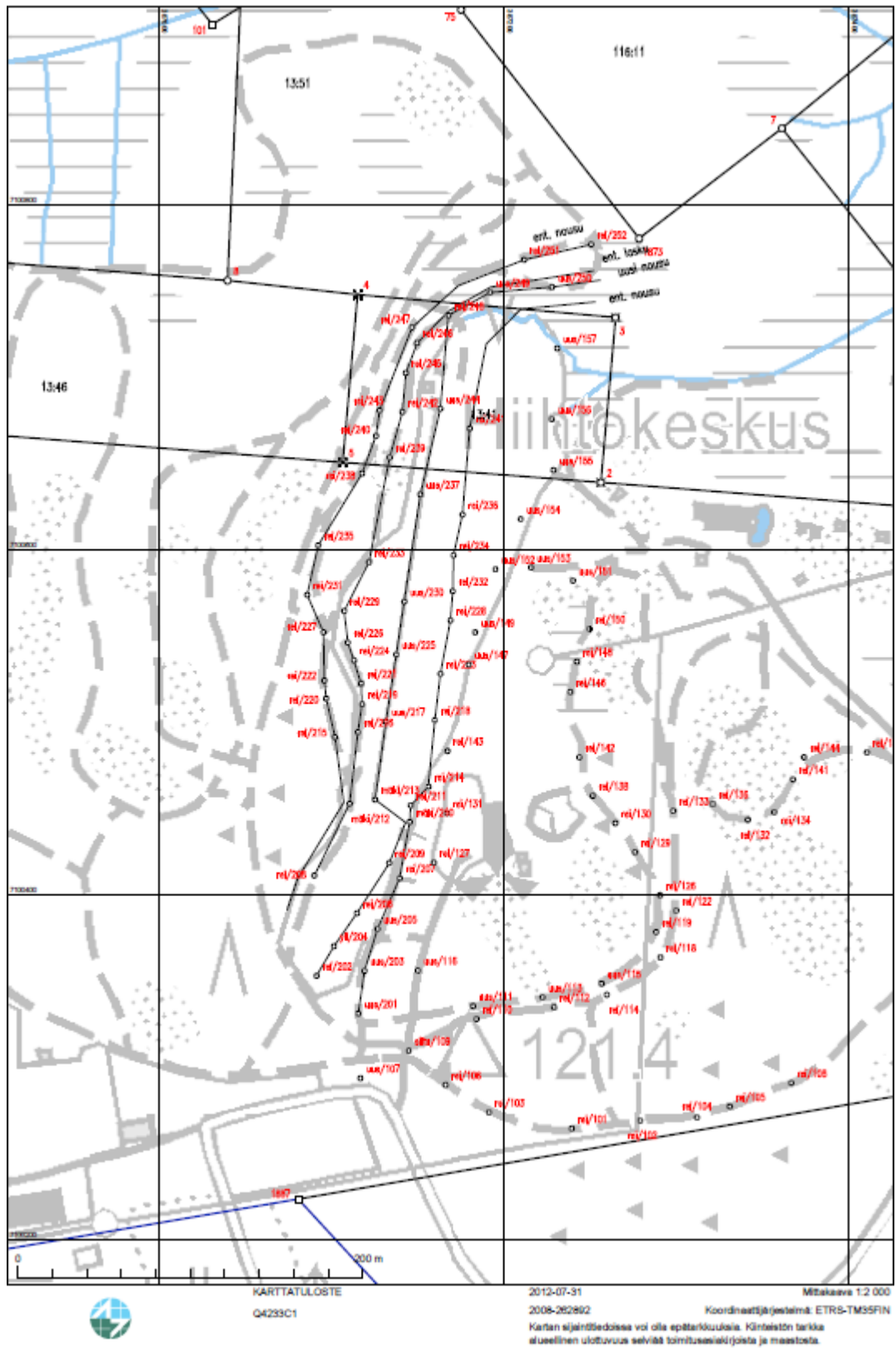
MAANMITTAUSLAITOS

Liite 2. Koordinaatit vaihtoehto I (ETRS-GKn)

rei	101	60900	7101100.339	25484999.287	117.557
rei	102	60900	7101106.230	25485038.870	116.228
rei	103	60900	7101108.240	25484951.018	121.256
rei	104	60900	7101109.129	25485071.711	112.507
rei	105	60900	7101115.970	25485090.449	110.626
rei	106	60900	7101123.319	25484925.386	120.404
uus	107	60900	7101125.690	25484875.909	119.018
rei	108	60900	7101130.848	25485125.655	107.071
silta	109	60900	7101142.519	25484903.447	124.729
rei	110	60900	7101162.118	25484942.069	120.355
uus	111	60900	7101169.484	25484939.954	119.909
rei	112	60900	7101170.414	25484986.787	117.593
uus	113	60900	7101175.895	25484979.929	117.727
rei	114	60900	7101178.558	25485017.188	114.742
uus	115	60900	7101184.821	25485013.906	114.336
uus	116	60900	7101189.120	25484907.190	119.118
rei	117	60900	7101195.671	25485200.944	99.784
rei	118	60900	7101201.104	25485047.596	108.407
rei	119	60900	7101215.701	25485044.530	107.713
uus	120	60900	7101222.990	25485229.916	96.269
uus	121	60900	7101227.198	25485299.546	93.580
rei	122	60900	7101228.441	25485055.820	106.715
uus	123	60900	7101230.820	25485284.427	93.975
uus	124	60900	7101233.600	25485248.959	94.939
uus	125	60900	7101234.958	25485398.153	88.166
rei	126	60900	7101237.049	25485046.256	106.742
rei	127	60900	7101251.957	25484914.585	119.469
rei	128	60900	7101257.926	25485233.142	95.064
rei	129	60900	7101261.618	25485030.923	106.291
rei	130	60900	7101277.996	25485019.004	105.556
rei	131	60900	7101280.716	25484921.277	119.777
rei	132	60900	7101282.434	25485095.691	102.077
rei	133	60900	7101286.190	25485052.312	103.229
rei	134	60900	7101287.197	25485110.822	100.853
uus	135	60900	7101288.631	25485314.984	91.836
rei	136	60900	7101290.919	25485075.061	102.509
uus	137	60900	7101292.328	25485422.776	85.056
rei	138	60900	7101293.529	25485005.415	106.569
uus	139	60900	7101298.951	25485343.359	90.204
uus	140	60900	7101304.937	25485365.179	88.065
rei	141	60900	7101306.579	25485121.136	98.277
rei	142	60900	7101315.569	25484996.839	105.047
rei	143	60900	7101316.787	25484920.480	116.614
rei	144	60900	7101319.705	25485127.132	95.903
rei	145	60900	7101323.535	25485163.447	93.797
rei	146	60900	7101353.140	25484990.499	99.965
uus	147	60900	7101367.215	25484931.125	108.718
rei	148	60900	7101370.831	25484993.739	97.804
uus	149	60900	7101385.999	25484934.337	106.125
rei	150	60900	7101390.028	25485000.568	97.172
uus	151	60900	7101417.638	25484990.032	94.438
uus	152	60900	7101422.924	25484944.917	95.572
uus	153	60900	7101424.571	25484965.415	94.492
uus	154	60900	7101452.394	25484958.598	92.633
uus	155	60900	7101481.271	25484976.630	91.739
uus	156	60900	7101510.807	25484974.846	88.865
uus	157	60900	7101551.965	25484976.618	88.943

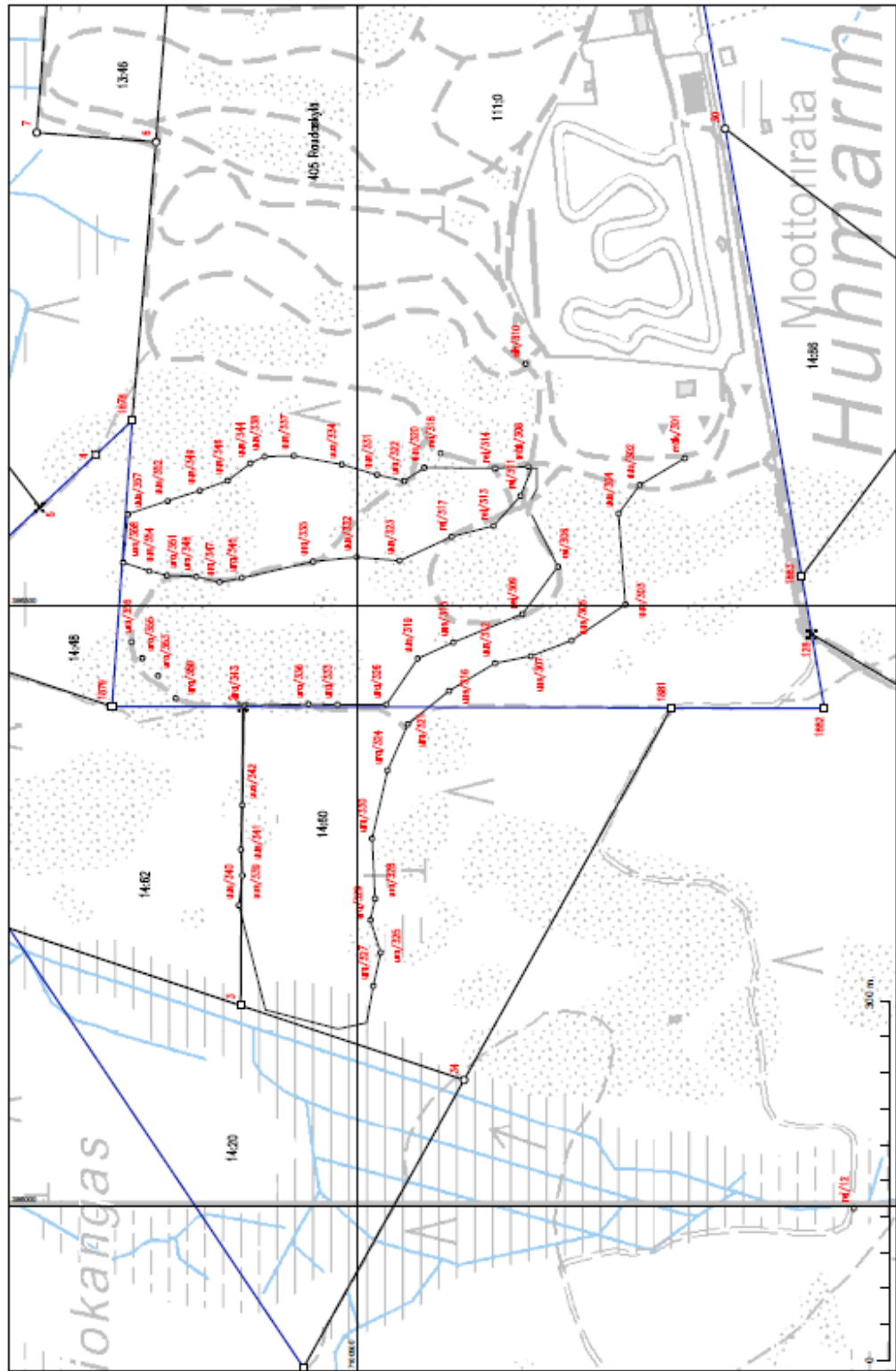
Liite 3. Kilpailureitin vaihtoehto II

Liite 4. Koordinaatit vaihtoehto II (ETRS-GKn)

uus	201	60900	7101163.075	25484873.577	118.990
rei	202	60900	7101184.157	25484848.694	117.862
uus	203	60900	7101187.949	25484876.388	118.414
yli	204	60900	7101201.711	25484858.204	117.775
uus	205	60900	7101212.457	25484883.176	119.283
rei	206	60900	7101221.138	25484870.947	117.966
rei	208	60900	7101242.228	25484845.565	117.086
rei	207	60900	7101242.308	25484895.092	121.903
rei	209	60900	7101250.823	25484888.734	122.810
mäki	210	60900	7101275.007	25484899.860	127.436
mäki	212	60900	7101284.538	25484864.668	125.693
rei	211	60900	7101284.581	25484900.144	126.212
mäki	213	60900	7101287.274	25484879.391	128.515
rei	214	60900	7101295.789	25484910.038	120.700
rei	215	60900	7101322.772	25484855.001	114.929
rei	216	60900	7101326.077	25484868.164	114.198
uus	217	60900	7101332.687	25484884.134	117.963
rei	218	60900	7101334.406	25484912.495	115.171
rei	219	60900	7101342.387	25484870.151	111.761
rei	220	60900	7101344.948	25484849.211	110.495
rei	221	60900	7101354.256	25484869.201	110.219
rei	222	60900	7101355.326	25484847.854	108.419
rei	223	60900	7101361.296	25484914.906	110.735
rei	224	60900	7101367.611	25484864.538	109.213
uus	225	60900	7101371.664	25484888.957	110.068
rei	226	60900	7101377.727	25484860.667	107.680
rei	227	60900	7101383.296	25484846.425	105.740
rei	228	60900	7101392.433	25484919.811	105.720
rei	229	60900	7101395.943	25484858.031	105.901
uus	230	60900	7101402.451	25484892.637	104.818
rei	231	60900	7101404.547	25484836.271	105.075
rei	232	60900	7101409.409	25484920.519	101.209
rei	233	60900	7101424.627	25484871.533	101.445
rei	234	60900	7101430.224	25484920.404	96.649
rei	235	60900	7101433.497	25484841.755	100.887
rei	236	60900	7101453.880	25484924.804	93.245
uus	237	60900	7101464.862	25484899.968	95.848
rei	238	60900	7101475.949	25484865.877	96.129
rei	239	60900	7101485.692	25484881.599	93.340
rei	240	60900	7101497.840	25484873.252	93.444
rei	241	60900	7101503.979	25484927.497	89.540
rei	242	60900	7101512.194	25484888.139	90.669
rei	243	60900	7101512.794	25484874.857	91.300
uus	244	60900	7101514.839	25484910.058	90.740
rei	245	60900	7101534.950	25484889.398	89.905
rei	246	60900	7101552.562	25484895.419	89.339
rei	247	60900	7101561.376	25484892.120	89.298
rei	248	60900	7101568.959	25484913.067	89.253
uus	249	60900	7101583.040	25484936.853	88.932
uus	250	60900	7101587.254	25484972.569	88.996
rei	251	60900	7101602.578	25484955.906	89.589
rei	252	60900	7101612.691	25484994.430	88.639

Liite 5. Kilpailureitin vaihtoehto III

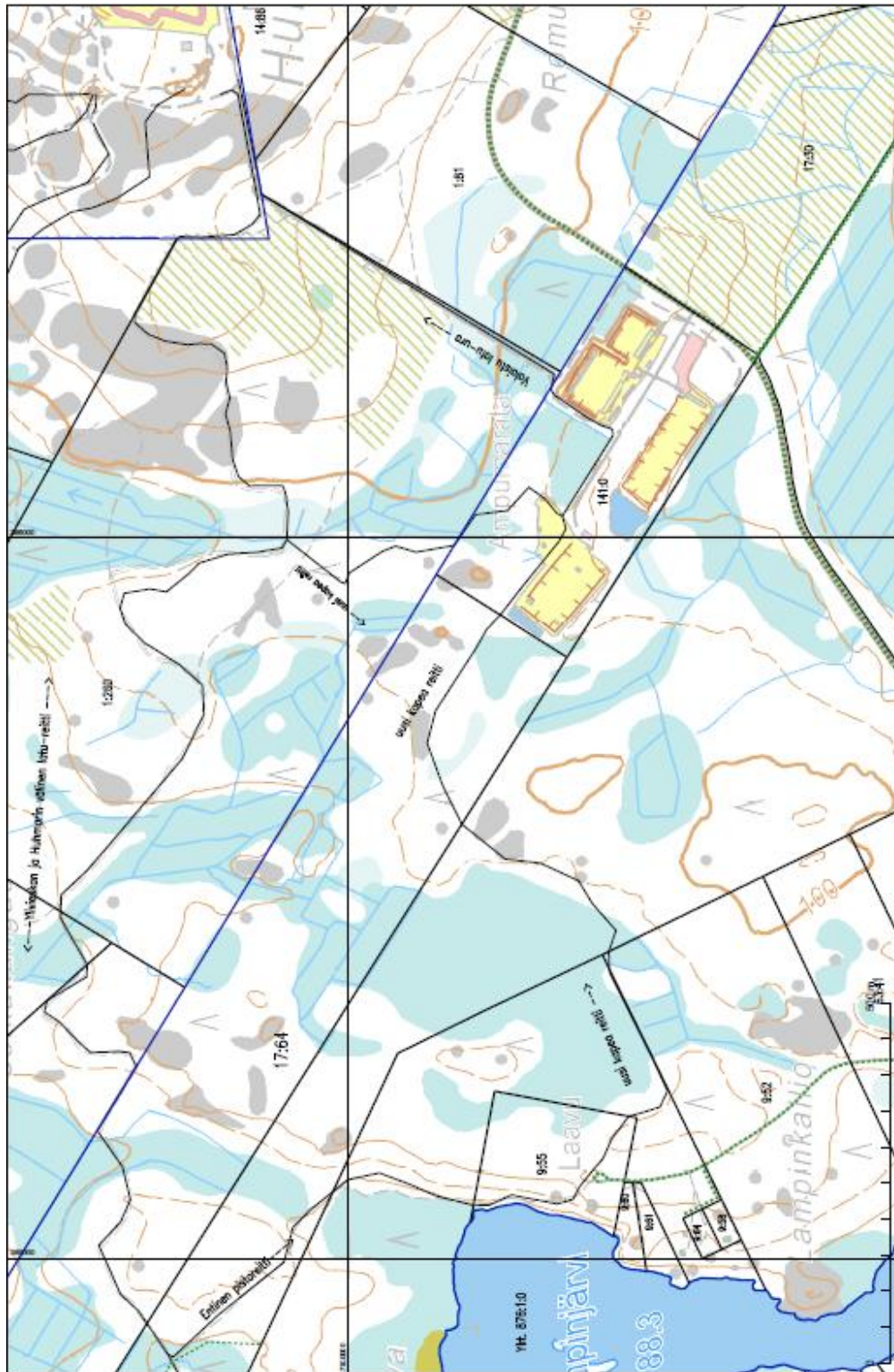
Mittausva 1:3 000
 2012-07-31
 2008-20282
 Koordinaattijärjestelmä: ETRS-TM35FIN
 Kartan ajantiedossa voi olla epäaktiivista tilaa, jota ei ole
 päivitetty uutta tilaa. Tilaa ei ole päivitetty uutta tilaa.

MAANMITTAUSLAITOS
 PARTITULOSITE
 G4033A3 G423C1

Liite 6. Koordinaatit vaihtoehto III (ETRS-GKn)

mäk	301	60900	7101042.633	25484384.879	121.061
uus	302	60900	7101079.533	25484361.537	118.643
uus	303	60900	7101088.308	25484261.416	116.194
uus	304	60900	7101096.562	25484337.019	117.737
uus	305	60900	7101132.565	25484229.889	114.647
rei	306	60900	7101145.660	25484291.256	116.777
uus	307	60900	7101165.875	25484215.839	114.137
mäk	308	60900	7101173.085	25484373.976	120.666
rei	309	60900	7101174.039	25484250.674	115.315
silt	310	60900	7101178.011	25484459.432	118.214
rei	311	60900	7101178.679	25484349.232	116.144
uus	312	60900	7101195.673	25484209.051	113.906
rei	313	60900	7101200.464	25484323.453	115.273
rei	314	60900	7101200.689	25484371.399	115.565
uus	315	60900	7101230.959	25484225.226	110.883
uus	316	60900	7101233.268	25484184.587	110.110
rei	317	60900	7101235.234	25484313.351	114.129
rei	318	60900	7101246.572	25484382.665	114.075
uus	320	60900	7101259.878	25484370.313	113.288
uus	319	60900	7101260.422	25484210.844	109.961
ura	321	60900	7101266.808	25484155.909	106.849
ura	322	60900	7101276.284	25484358.655	112.524
uus	323	60900	7101277.953	25484292.038	111.528
ura	324	60900	7101282.643	25484116.782	104.854
ura	325	60900	7101283.561	25483964.768	100.928
ura	326	60900	7101285.303	25484171.712	106.556
ura	327	60900	7101288.831	25483936.686	95.336
ura	328	60900	7101289.695	25484009.490	100.497
ura	329	60900	7101292.875	25483991.496	99.517
ura	330	60900	7101293.742	25484059.526	102.451
uus	331	60900	7101299.058	25484363.025	110.849
uus	332	60900	7101313.932	25484293.976	109.043
ura	333	60900	7101326.162	25484170.367	103.611
uus	334	60900	7101328.820	25484370.662	108.075
ura	336	60900	7101350.141	25484169.961	105.890
ura	335	60900	7101350.183	25484289.041	107.183
uus	337	60900	7101369.065	25484376.805	108.865
uus	338	60900	7101393.525	25484375.360	105.756
uus	339	60900	7101400.953	25484025.329	98.367
uus	342	60900	7101402.903	25484084.075	100.480
uus	341	60900	7101403.006	25484047.005	100.968
uus	340	60900	7101403.203	25484000.414	96.883
ura	343	60900	7101404.023	25484166.981	103.298
uus	344	60900	7101405.204	25484369.293	103.845
ura	345	60900	7101409.270	25484273.523	104.650
uus	346	60900	7101423.543	25484354.315	103.715
ura	347	60900	7101427.815	25484269.362	103.988
uus	349	60900	7101446.570	25484345.157	102.700
ura	348	60900	7101447.283	25484273.392	102.303
ura	350	60900	7101461.321	25484171.477	101.980
ura	351	60900	7101471.828	25484273.449	100.538
uus	352	60900	7101473.192	25484335.842	99.257
ura	353	60900	7101476.664	25484189.750	102.350
uus	354	60900	7101486.839	25484276.854	99.676
ura	355	60900	7101490.253	25484203.945	101.540
ura	356	60900	7101499.710	25484217.263	100.361
uus	357	60900	7101505.958	25484323.674	97.495
uus	358	60900	7101508.683	25484283.164	96.758

Liite 7. Uudet kuntoreiitit ampumaradan ja laavun alueille

Liite 8. Käyttöoikeussopimus

ULKOILUREITIN KÄYTTÖOIKEUSSOPIMUS

Ulkoilureitin haltija: Ylivieskan kaupunki
PL 70
84101 Ylivieska

Maanomistajat : xxxxxx (xxxxxx)
xxxxxx x xxxx xxxx

xxx xxxxx (xxxxxxxx)
xxxxxxx x xxxxxx xxxxxx

Maksuosoite: xxxxxxxxxxxx

Tilan nimi ja RN:o : xxxxxx x:xxx

Kunta: Ylivieska

Kylä : Kangas

Yllämainittu ulkoilureitin haltija ja maanomistajat ovat tehneet keskenään seuraavan sopimuksen ulkoilureitin perustamista ja pitämistä sekä tästä aiheutuvien korvausten maksamista varten.

- 1 § Sopimus koskee liitekarttaan merkittyä aluetta, jonka leveys alkuosalta on x m ja pituus n. x m ja tilan xxx rajalla m leveänä n. x m:n matkalla. Alue alkaa tilan xxx rajalta ja päättyy tilan xxx rajalle. Pinta-ala n. xx ha.
- 2 § Ulkoilureitin haltijalla on oikeus omalla kustannuksellaan raivata reitti ja ajaa sille maa-aineksia sekä rakentaa reitin käyttämisen edellyttämät rakenteet ja tarvittavat merkinnät.
- 3 § Kaikki puut, jotka ulkoilureitin alueelta poistetaan jäävät Ylivieskan kaupungin omaisuudeksi. Puiden poiskuljettaminen on ulkoilureitin haltijan asiana.
- 4 § Ulkoilureitin haltijalla on oikeus käyttää moottorikelkkaa, latukonetta tai muuta ajoneuvoa ulkoilureitin alueella kunnostus- ja huoltotöiden tekemiseen.
- 5 § Maanomistajalla on oikeus käyttää reitin aluetta normaalilla koneilla tapahtuvaan tarpeellisten maa- ja metsätöiden tekemiseen niin, että siitä ei aiheudu kohtuutonta haittaa reitille tai sen käytölle. Hiihtokautena maanomistajan tulee sopia ulkoilureittialueen käyttöä maa- ja metsätaloustöiden tekemiseen ulkoilureitin haltijan kanssa.
- 6 § Poistettavasta puustosta, maapohjasta ja haitasta maksetaan kertakorvauksena xxx €. Korvaukset maksetaan yhden kuukauden kuluessa siitä päivästä lukien, jolloin tätä sopimusta koskeva viranhaltijapäätös on saavuttanut lainvoiman.
- 7 § Tämä sopimus ja maksetut korvaukset sitovat kiinteistön myöhempää omistajaa tai haltijaa. Allekirjoittaneet maanomistajat ovat velvollisia sisällyttämään tätä koskevan ehdon luovutussopimukseen.
- 8 § Tämä sopimus tulee voimaan heti, kun se on allekirjoitettu ja sitä koskeva viranhaltijapäätös on saavuttanut lainvoiman. Sopimus on voimassa pysyvästi ja se voidaan purkaa yhteisellä sopimuksella.
- 9 § Tätä sopimusta on tehty yhtäpitävät kappaleet kummallekin sopijapuolelle.

Paikka ja aika

Ylivieskassa xx. päivänä marraskuuta 2004

Maanomistajien allekirjoitukset:

_____

Ylivieskan kaupungin edustaja:

_____